

Souhrnná teritoriální informace Palestina

Zpracováno a aktualizováno Styčným úřadem
ČR v Ramalláhu (Palestina) 29.09.2008

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní informace o teritoriu
2. Vnitropolitická charakteristika
3. Zahraničně-politická orientace
4. Ekonomická charakteristika země
5. Finanční a daňový sektor
6. Zahraniční obchod země
7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR
8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu
9. Investiční klima
10. Očekávaný vývoj v teritoriu

1. Základní informace o teritoriu

1.1. Oficiální název státu

Autonomní území pod Palestinskou národní správou

Arabsky: Al-Sulta al-wataníja al-filastiníja

Anglicky: Autonomous Territories under Palestinian National Authority

Pozn.: Zastoupení PNS v ČR nese označení Velvyslanectví Státu Palestina od února r. 1989, poté, co tehdejší ČSSR v roce 1988 uznala vyhlášení Státu Palestina. Do té doby v ČSSR existovalo od r. 1976 zastoupení Organizace pro osvobození Palestiny (OOP), od r. 1983 s diplomatickým statutem. ČR v současné době toleruje status quo palestinského zastoupení v Praze, a to přesto, že de facto existenci palestinského státu neuznává. Mírové dohody z Oslo z roku 1993 zahraniční zastoupení PNS sice formálně nepřipouštějí, nicméně kodifikují zachování úrovně již existujících diplomatických misí. Tento postoj je v souladu s politikou Evropské unie.

1.2. Rozloha

PAÚ jsou dva geograficky nezávislé územní celky - Západní břeh (někdy také Západní břeh Jordánu) a Gaza (Pásmo Gazy, Pásmo Gaza). Od roku 1967 byla pod izraelskou správou (okupací), od roku 1993 (dohody z Oslo) jsou území rozdělena do bezpečnostních zón A, B a C, zatímco civilní správa je v pravomoci PNS.

Zóna A: je plně pod palestinskou správou, a to včetně otázek bezpečnostních (jedná se především o velká města a správní střediska)

Zóna B: PNS má civilní pravomoci a zodpovědnost za dodržování veřejného pořádku, ostatní bezpečnostní pravomoci spadají pod orgány Státu Izrael.

Zóna C je pod plnou bezpečnostní kontrolou Státu Izrael.

Bezpečnostní zóny B a C označuje Izrael za „spravovaná“ území, Palestinci za „okupovaná“. Palestinci si také v souvislosti s aspiracemi na samostatný stát nárokují východní část Jeruzaléma, kterou Izrael získal ve válce v roce 1967. Izrael naopak prosazuje politiku Jeruzaléma jako „sjednoceného“ hlavního města Státu Izrael, které však v důsledku jeho nevyřešeného statusu není mezinárodně uznáno. Správním střediskem PAÚ je z tohoto důvodu Ramalláh. Zvláštní status má město Hebron, rozdělený v roce 1996 tzv. Hebronským protokolem na oblast H1 pod plnou kontrolou PNS a H2 pod kontrolou Izraele.

Rozloha

Celkem (Západní břeh a Gaza): 6 020 km²

Západní břeh: 5 655 km²

Gaza: 365 km²

1.3. Počet obyvatel, hustota na km², podíl ekonomicky činného obyvatelstva

Počet obyvatel celkem: 4 081 290

Západní břeh: 2 553 505

Pásmo Gazy: 1 527 785

Východní Jeruzalém: 258 000

Hustota obyvatelstva na 1 km²: 635

Západní břeh: 425

Pásmo Gazy: 3881

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva: 40,7 %
Západní břeh 42,9 %
Pásmo Gazy 36,7 %

Zdroj: Cenzus z r. 1997 a údaje PCBS: Population in the Palestinian Territories (1997-2025); odhad pro rok 2007

1.4. Průměrný roční přírůstek obyvatelstva a jeho demografické složení

Přírůstek v r. 2006 (odhad): 3,3%
Západní břeh: 3%
Pásmo Gazy: 3,8%

Věková struktura
0-14 let: 46 %
15-64 let: 50,9 %
nad 60 let: 3,1 %

Průměrná délka života: muži 71,7 roku, ženy 73 roky

Gramotnost: 92,9% muži: 95,7 %, ženy: 88,9 %

Podíl obyvatel venkova: 28,5 %
Podíl obyvatel uprchlických táborů: 15 %
Západní břeh: 5,7%
Pásmo Gazy: 31,2%
Počet obyvatel PAÚ s uprchlickým statutem: 1 614 201
Západní břeh: 675 670
Pásmo Gazy: 938 531

Počet uprchlíků v Jordánsku, Sýrii a Libanonu: 2 572 510

Zdroj: PCBS Statistics, Abstract no. 7 (2006), UNRWA in Figures (2006), Palestine in Figure (2006)

1.5. Národnostní složení

Věrohodné údaje nejsou v současné době k dispozici.

1.6. Náboženské složení

Oficiálním náboženstvím je islám, uznávaným také křesťanství a víra komunity Samaritánů v Nábulusu. Svátky obou největších náboženství jsou oficiální (u křesťanů západní i východní-ortodoxní). Palestinské obyvatelstvo je převážně muslimské (98 % - především sunnitě), křesťané tvoří necelá 2 % celkového počtu obyvatel.

1.7. Úřední jazyk a ostatní nejčastěji používané jazyky

- Arabština - úřední jazyk
- Angličtina a hebrejšťina - často používané jazyky, méně francouzština

1.8. Administrativně správní členění země, hlavní město a další velká města

Administrativně se území dělí na celkem 16 celků - provincií v čele s guvernéry:

- Západní břeh: (Východní) Jeruzalém/Al-Quds (408 042 obyvatel - okres, 256 625 - město), Ramalláh (283 446), Betlém (177 170), Jericho, Hebron (530 541), Nábulus (332 299), Salfít, Qalqílija, Tulkarem, Túbás, Dženin
- Pásmo Gaza: Gaza-město (492 621 obyvatel), Džabálíja (Gaza-Sever), Deir Balah, Chán Júnis, Rafah.

1.9. Peněžní jednotka a její členění, používání jiných měn

Hlavní měnou je nový izraelský šekel (NIS) = 100 agorot; kromě NIS se používá jordánský dinár (JD, cca 6 NIS), US dolar (4 NIS) a postupně se etabluje euro (EUR, 5,6 NIS).

1.10. Státní svátky, obvyklá pracovní a prodejní doba

PNS uznává svátky státní a náboženské - islámské a křesťanské (západní i pravoslavné).

Svátky v roce 2008 a 2009:

Svátky PNS:

- Nový rok - 1. ledna
- Svátek půdy - 30. března
- Počátek povstání v roce 2000 - 29. září
- Den nezávislosti - 15. listopadu

Islámské svátky:

- Eid al-Adha: 8. - 10. prosince (2008), 27. - 29. listopadu (2009)
- Islámský nový rok: 29. října 2009
- Narozeniny proroka Muhammada: 9. března 2009
- svátek Isrá wa mi'rádž: 20. července 2009
- postní měsíc Ramadán (začátek): 1. září (2008), 21. srpna (2009)
- Eid al-Fiter (svátek na konci Ramadánu): 1. - 3. října (2008), 20. - 22. září (2009)

Křesťanské svátky:

Západní:

- Nový rok: 1. ledna
- svátek Tří králů: 6. ledna
- Velký pátek: 10. dubna 2009
- Velikonoce: 12. - 13. dubna 2009
- svátek Nanebevstoupení Páně: 21. května 2009
- svátek letnic: 31. 5. 2009
- Vánoce - 25. - 26. prosince 2008, 2009

Východní (ortodoxní):

- Vánoce: 7. - 8. ledna 2009
- Nový rok - 14. ledna 2009
- Svátek Tří králů, arménské velikonoce: 19. ledna
- Velikonoce: 19. - 20. dubna 2009
- svátek Nanebevstoupení Páně: 28. května 2009
- Letnice: 7. června 2009

Islámské, ortodoxní a některé západní svátky jsou závislé na lunárním kalendáři a jsou pohyblivé. Většina křesťanských komunit svátky sjednotila: Velikonoce jsou slaveny podle „východního“ kalendáře, vánoce podle kalendáře „západního“. V Betlémě a Jeruzalémě vzhledem k poutníkům přicházejícím ze zahraničí slaví jednotlivé komunity zvlášť dle svých kalendářů (západního i ortodoxního).

Pracovní týden je neděle - čtvrtek, volný den je pátek a sobota (Pozn.: Instituce PNS). V křesťanských nevládních institucích je volným dnem neděle (n. pátek a neděle). Pracovní doba na úřadech je oficiálně

8.30-15.00. Během ramadánového půstu je třeba počítat se zkrácenou pracovní dobou, v nestátním sektoru někde s „polední siestou“, prodejní doba je většinou od ranních hodin do pozdního večera.

1.11. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

- Nesjednávat schůzky v pátek (u muslimů) a neděli (křesťanů).
- Palestinci rádi přijímají i poskytují dárky, je však třeba věnovat pozornost tomu, zda je akceptovatelný - např. je nevhodné muslimům darovat alkoholické nápoje.
- Palestinci chodí často i na obchodní jednání v neformálním oblečení (bez kravaty atd.).
- Při návštěvách nábožensky nebo jinak vyhraněných oblastí a komunit je třeba dodržovat místně platné kodexy oblékání, chování atd. - nedoporučuje se např. oblékat krátké sukně/kalhoty a mít nezakrytá ramena, na mnoha místech (Gaza, Hebron, Nábulus) jsou pro ženy vhodnější dlouhé rukávy a horní část oblečení bez výstřihu.
- U striktně věřících muslimů se obchodní partner může setkat s krátkým přerušením jednání v době „modlitby“. Během ramadánového půstu musí obchodní partner počítat s tím, že mu většinou nebude nabídnuta ani voda.

1.12. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

V případě onemocnění či úrazu doporučujeme, pokud je to možné, nechat se ošetřit v izraelských nemocnicích. Úroveň místní zdravotnické péče není ve všech lokalitách stejná, popř. není dostupná vůbec. Vzhledem k tomu, že je zdravotní péče v Izraeli poměrně nákladná (jeden den pobytu v nemocnici při náhlém onemocnění stojí až 1.000,- USD), doporučujeme, aby se čeští občané před cestou do Izraele pojistili u některé české či mezinárodní pojišťovny.

Ze zdravotního hlediska nepředstavuje pobyt v Palestině zvýšené riziko. Nevyžaduje se žádné povinné očkování. Obecně platí, že je potřeba se chránit před sluncem, pít dostatečné množství tekutin a dbát na důkladné omytí ovoce a zeleniny, jakož i základní hygienu.

1.13. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Občané ČR mohou cestovat na PÚ za stejných podmínek jako do Státu Izrael, tzn. maximálně do 3 měsíců bez víz či jiných povolení. Přesun mezi Izraelem, který ovládá všechny vnější hraniční vstupy, a Západním břehem není považován za přechod hranic, přechody do Gazy jsou považovány za mezinárodní. Při cestách na PAÚ je třeba počítat s vojenskými bezpečnostními kontrolami a uzávěrami. Nelze vyloučit, že izraelské orgány na kontrolních stanovištích nepovolí z bezpečnostních důvodů další cestu. Podmínky pro cesty na PAÚ nejsou vhodné a za stávající situace SÚ Ramalláh nedoporučuje na PAÚ cestovat. V případě nevyhnutelnosti cesty na PAÚ (Západní břeh) doporučujeme kontaktovat SÚ. Veškerý pohyb do a z Gazy je v současné době prakticky vyloučen.

1.14. Oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince – vhodnost návštěvy s ohledem na politickou či jinou situaci v zemi

Cesta a pohyb na PAÚ představuje pro cizince zvýšené riziko, situace je však proměnlivá a je nutné si obstarat aktuální informace. Nejrizikovější je pásmo Gazy, které je však v současné době uzavřeno. Mezi rizikovější patří na ZB oblasti Hebronu, Nábulusu, Dženínu, Tulkaremu. Obecně SÚ nedoporučuje pobyt na PAÚ po setmění.

1.15. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu (včetně generálních či honorárních konzulátů) – popis spojení z letiště a z centra města

Kontaktní údaj Styčného úřadu

Styčný úřad ČR / Representative Office of the Czech Republic

Beit Asia, Radio Street
Al-Bireh, Ramallah, West Bank
Palestinian National Authority (rychlejší kontakt umožňuje „via Israel“)
Tel.: 00970-2-296 55 95
Fax: 00970-2-296 55 96
e-mail: suramala@planet.edu
Teritoriální působnost: Palestinská autonomní území
Kontaktní osoba: Ivo Šilhavý - vedoucí SÚ

Popis spojení z letiště a centra města

Z letiště Ben Gurion (Tel Aviv) se lze dopravit do Jeruzaléma autobusem, případně hromadným taxi nebo pronajatým automobilem. Z Jeruzaléma na Západní břeh se lze dostat linkovými autobusy, které mají svá stanoviště v jeho východní (arabské) části. Obě arabská autobusová nádražíčka leží v blízkosti Damašské brány. Cestující však musí být připraven na „přesedání“, neboť tyto autobusy jezdí pouze do blízkosti izraelských vojenských kontrolních stanovišť (check-pointů), jež cestující musí přejít pěšky (často několik set metrů a více).

V palestinských městech (t.j. i od check-pointů) jezdí taxi, jejichž cena není přemrštěná (podle vzdálenosti 10 - 30 NIS, cenu je lépe dohodnout předem) nebo sběrné taxi či městské autobusy (1 NIS a více, jejich cena je pevná).

„Veřejná“ doprava v nočních hodinách (cca od 18.00 do 6.00) nefunguje a během cesty může být cestující i vícekrát kontrolován hlídkami izraelské armády (IDF). Před návštěvou SÚ je nutné se předem telefonicky ohlásit.

1.16. Kontakty na zastoupení ostatních českých institucí (Česká centra, CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism)

Žádné české instituce u PNS zastoupení nemají.

1.17. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie: 100
- Záchranka: 101
- Civilní ochrana (hasiči): 102
- Poruchy: 166
- Info o telefonních číslech: 144
- Info pro účastníky telefonní sítě: 199

Pozn.: Uvedená čísla jsou totožná s telefonními čísly v Izraeli, osoba v nouzi se na palestinská čísla dovolá pouze z pevných linek palestinské sítě Paltel nebo palestinského mobilního operátora Jawwal (popř. roamingem z izraelského Orange na Jawwal).

1.18. Internetové informační zdroje

- Pal. Central Bureau of Statistics (Pal. centrální statistický úřad)<http://www.pcbs.gov.ps>
- Badil Resource Center for Pal. Residency & Refugee Rights (izr.-pal. nevládní organizace lidských práv)<http://www.badil.org>
- The Israeli Information Center for Human Rights in the Occupied Territories (izr. nevládní organizace lidských práv) <http://www.btselem.org>
- Pal. Academic Society for the Study of International Affairs (nevládní organizace výzkumu ve Východním Jeruzalémě)<http://www.passia.org>
- Palestine Links: <http://www.palnet.com/links/>
- Welcome to Palestine <http://www.palestine-net.com>
- Complete guide to Palestine´s Website:<http://www.birzeit.edu/links>

Palestinská národní správa:

- Palestine National Authority Official Website:<http://www.pna.gov.ps>
- Ministry of Foreign Affairs (dříve Ministry of Planning and International Cooperation):
www.mofa.gov.ps
- Kancelář prezidenta PNS:<http://www.p-p-o.com/> <http://www.sis.gov.ps/president/index.html>
- Palestinian Legislative Council: <http://www.pal-plc.org>
- Palestinian National Council (PNC): <http://www.p-n-c.org>
- Ministry of Finance: <http://www.mof.gov.ps>
- Ministry of Information: <http://www.minfo.gov.ps>
- Palestinian Central Bureau of Statistics <http://www.pcbs.gov.ps>
- Palestinian Monetary Authority: <http://www.pma.gov.ps>
- Palestinian Water Authority: <http://www.pwa-pna.org>

Investorské a poradenské firmy a svazy

- Ministry of Information:<http://www.palestine-pdp.org> | <http://www.minfo.gov.ps>
- PALTRADE – Palestinian Trade Center:<http://www.paltrade.org>
- Federation of Palestinian Chambers of Commerce, Industry and Agriculture:<http://www.pal-chambers.com>
- Palestinian Development and Investment Company (PADICO):<http://www.padico.com>
- Palestinian Economic Council for Development and reconstruction (PECDAR):<http://www.pecdar.org>
- Trade Point Palestine – Ramallah<http://www.tppalestine.com>
- EPCC (Evropsko-palestinská obchodní komora):<http://www.epcc-jerusalem.org>
- PBA (Palestinian Business Association):<http://www.pba.palestine.com>
- Arab Hotel Association:<http://www.palestinehotels.com/>
- APLA (Association of Palestinian Local Authorities)<http://www.apla-pal.org>
- Palestinian Federation of Industries:<http://www.pfi-net.org>

Výzkumná a akademická střediska:

- ARIJ (Applied Research Institute): <http://www.arij.org>
- Arab Thought Forum (ATF): <http://www.multhaqa.org>
- Center for Palestine Research and Studies (CPRS): <http://www.cprs-palestine.org>
- Israel/Palestine Center for Research and Information (IPCRI): <http://www.ipcri.org>
- MIFTAH (Palestinian Initiative for the Promotion of Global Dialogue and Democracy): <http://www.miftah.org>

- PASSIA (Palestinian Academic Society for the Study of Int. Affairs): <http://www.passia.org>
- MAS (Pal. Economic Policy Research Institute): <http://www.palecon.org>
- PARC (Palestinian Agricultural Relief Committees): <http://www.pal-arc.org>

Mezinárodní organizace a organizace OSN v zemi působící:

- ICRC (Int. Committee of the Red Cross): <http://www.icrc.org>
- IMF (Int. Monetary Fund): <http://www.imf.org>
- UNDP/PAPP (UN Development Program): <http://www.papp.undp.org>
- UNICEF – UN Children´s Fund: <http://www.unicef.org>
- UNRWA – UN Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the NE: <http://www.unrwa.org>
- UNSCO – UN Special Coord. in the Occupied Territories: <http://www.unsco.org>
- World Bank: <http://www.worldbank.org>
- World Health Organization (WHO): <http://www.who.int/disasters>

Nevládní organizace:

- Pal. NGO Network – PNGO: <http://www.pngo.net>

Média:

- Palestinská zpravodajská agentura Wafa: <http://www.wafa.pna.net>
- Al-Ayyam: <http://www.al-ayyam.com>
- Al-Hayyat Al-Jadeedah: <http://www.alhayat-j.com>
- Al-Quds: <http://www.alquds.com>
- Palestine Media Center PMC: <http://www.palestine-pmc.com>

1.19. Adresy významných institucí

Obchodní komory:

Federace palestinských obchodních, průmyslových a agrárních komor
Federation of Palestinian Chambers of Commerce, Industry & Agriculture
Předseda: Ahmed Hashem Zughayar
Tel.: 00972-2-2344923
Fax: 00972-2-2344914
POB 54107, Jerusalem
E-mail: fpccia@palnet.com
<http://www.pal-chambers.com>

Místní obchodní, průmyslové a agrární komory:

Bethlehem Chamber of Commerce & Industry
Předseda: Dr. Samir Hazboun
Tel.: 00970-2-2742742/2764401
Fax: 00970-2-2764402
POB 59, Bethlehem, Dr. Gmeiner Str.
E-mail: bcham@palnet.com
<http://www.bethlehem-chamber.org>

Gaza Chamber of Commerce, Industry & Agriculture
(Pozn.: Od počátku srpna 2008 v rukou Hamásu a její předseda ve vězení)
Předseda: Mohammed Al-Qudwah
Tel. & Fax: 00970-8-2864588/44047/21172
POB 33, Gaza
E-mail: gazacham@palnet.com

<http://www.pal-chambers.org>

Hebron Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Hashem Natsheh

Tel.: 00970-2-2228218/7491

Fax: 00970-2-2227490

POB 272, Hebron, King Feisal St.

E-mail: hebcham@hebronet.com n. info@hebroncci.org

<http://www.hebroncci.org>

Jenin Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Kamal Samoudi

Tel.: 00970-4-2501107/5282/280/383

Fax: 00970-4-2503388

Jenin, Nazareth Str.

E-mail: jencham@hally.net

Jericho Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Al-Haj Mansour Salaymeh

Tel.: 00970-2-2322394/2323313

Fax: 00970-2-2322394

POB 91, Jericho, Al-Quds Str.

E-mail: jerco@pal-chambers.com

<http://www.pal-chambers.com>

Jerusalem Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

(Pozn.: Na příkaz izraelské správy z r. 2002 stále zavřená)

Předseda: Ahmad Hashem Zughayar

Tel.: 00972-2-6282351/6261340

Fax: 00972-2-6272615

POB 19151, Jerusalem

náhradní kontakt:

Tel.: 00972-2-2344923

Fax: 00972-2-2344914

E-mail: chamber@chamber.jacci.org

<http://www.jacci.org>

Nablus Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Basem Kan 'aan

Tel.: 00970-9-2380335/2379615

Fax: 00970-9-2377605

POB 35, Nablus

E-mail: nablus@palnet.com

<http://www.pal-chambers.com>

Qalqilya Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Walid Assabe '

Tel.: 00970-9-2941473/7630

Fax: 00970-9-2940164

POB 13, Qalqilya

E-mail: qchamber@palnet.com

<http://www.qal-chamber.com>

Ramallah/Al-Bireh Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Mohammed Amin

Tel.: 00970-2-2984690/2955052/6043

Fax: 00970-2-2984691

POB 256, Ramallah, Al-Bareed St.

E-mail: info@ramallahcci.org

<http://www.ramallahcci.org>

Salfit Chamber of Commerce, Industry & Agriculture

Předseda: Fu'ad Salah Awwad
Tel. & Fax: 00970-9-2515970
POB 16, Salfit
E-mail: salfeetchamber@hotmail.com

Tulkarem Chamber of Commerce, Industry & Agriculture
Předseda: Zuhdi Abdullah Shreim
Tel.: 00970-9-2671010/1797
Fax: 00970-9-2675623

POB 51, Tulkarem
E-mail: chamber_tulk@hotmail.com

Další obchodní komory:
American-Palestinian Chamber of Commerce
Předseda: Kareem Shehadeh
Tel.: 00970-2-2408212
Fax: 00970-2-2408213
POB 19315, Ramallah
E-mail: pacc@pal_am.com
http://www.pal_am.com

European-Palestinian Chamber of Commerce, Industry & Agriculture
Předseda: Hanna Siniora
Tel.: 00972-2-6273293/6264883
Fax: 00972-2-6264975/87893
POB 20185, Jerusalem
E-mail: info@epcc-jerusalem.org
<http://www.epcc-jerusalem.org>
Gaza: Telefax: 00970-8-2860160
E-mail: epccgaza@palnet.com

Obchodní a průmyslové svazy, investorské, konzultační a obchodní firmy:
PALTRADE
Předseda: Nafez Hirbawi
Tel.: 00970-2-2408383/4
Fax: 00970-2-2408370
POB 883, Ramallah, Al-Watania Tower Bldg., 5th fl., Al-Bireh
E-mail: info@paltrade.org
<http://www.paltrade.org>
Gaza:
Tel.: 00970-8-2833539
Fax: 00970-8-2833549
POB 5180, Gaza

The Palestinian Businessmen Association (PBA)
Předseda: Mohammed Masruji
Tel.: 00970-2-2347177/2343320
Fax: 00970-2-2347179
POB 1681, Ramallah, POB 38491 Jerusalem
E-mail: palba@palnet.com
<http://www.pba-palestine.org>

The Palestinian Businessmen Association (PBA) - Gaza
Předseda: Mohammed El-Yazegi
Tel.: 00970-8-2827229
Fax: 00970-8-2827550
POB 1389, Gaza

Palestinian Contractors' Union
Předseda: Adel Odeh
Telefax: 00970-2-2404797/3796

Al-Bireh, Silwadi Bldg. 4th Fl.
E-mail: pcujerusalem@palnet.com

Palestinian Federation of Industries

Předseda: Basim Houry
Tel.: 00970-2-2407334/8703
Fax: 00970-2-2407335
POB 574, Al-Bireh, Al-Baloo´a
E-mail: info@pfi.ps
<http://www.pfi.ps>

v Gaze:

Ředitel: Muhammed Al-Hayek
Tel.: 00970-8-2838664
Fax: 00970-8-2838674
E-mail: amr@pfi.ps

Arab Hotel Association

Předseda: Elias Al-Arja
Tel.: 00972-2-6283140
Fax: 00972-2-6283118
POB 66206, Jerusalem 91190, 10 Nur Eddin St.
E-mail: info@palestinehotels.com, info@astap.org
<http://www.palestinehostels.com>, www.astap.org

Association of Palestinian Local Authorities (APLA)

Předseda: Osama Al-Farra
Tel.: 00970-2-2980601/2961530
Fax: 00970-2-2980602
POB 3633, Al-Bireh, Jerusalem St.
E-mail: apla@palnet.com
<http://www.apla-pal.org>
MFW: Municipal/institutional development lobbying activities

Arab Palestinian Shopping Centers

Předseda: Tareq Aqqad
Tel.: 00970-2-2408581
Fax: 00970-2-2408582
POB 4185, Al-Bireh
E-mail: apsc@palnet.com
<http://www.apic-pal.com>

Palestine Development & Investment Ltd. (PADICO)

Předseda: Munib Masri
Tel.: 00970-9-2384480
Fax: 00970-9-2384355
POB 316, Nablus
E-mail: padico@padico.com
<http://www.padico.com>

Palestine Securities Exchange (Palestinian Stock Market)

Předseda v.z.: Nash´at Al-Masri
Tel.: 00970-9-2345555
Fax: 00970-9-2341341
Al-Qasr Bldg., POB 128, Nablus
E-mail: prs@p-s-e.com
<http://www.p-s-e.com>

Mezinárodní organizace:

IMF - International Monetary Fund

(Technical assistance, particularly in public finance and monetary sectors)

Vedoucí: Joel Tobias
Tel.: 00970-2-2366530
Fax: 00970-2-2366543
POB 54842, World Bank Bldg., Dahiet Al-Barid, Jerusalem
E-mail: knashashibi@imf.org
<http://www.imf.org>

UNDP/PAPP - UN Development Program/Program of Assistance to the Palestinian People (PAPP)
Zvláštní zástupce UNDP: Jens Toyberg-Frandzen
Tel.: 00972-2-6268200
Fax: 00972-2-6268222
4A, Ya ´kubi St., Wadi Al-Joz, POB 51359, Jerusalem
E-mail: registry.papp@undp.org
<http://www.papp.undp.org>

World Bank (International Bank for Reconstruction and Development IBRD) - West Bank and Gaza
Resident Mission
Zástupce: David Craig
Tel.: 00970-2-2366500
Fax: 00970-2-2366543
Dahiet Al-Barid, World Bank Bldg., POB 54842, Jerusalem
<http://www.worldbank.org>

2. Vnitropolitická charakteristika

2.1. Stručná charakteristika politického systému

Palestinská národní správa (PNS) má republikový charakter se silnými pravomocemi prezidenta a premiéra, kteří se dělí o výkonnou moc. Zákonodárným orgánem je Palestinská legislativní rada (PLR) s 88 členy. V současní době je nefunkční v důsledku rozkolu mezi dvěma hlavními politickými uskupeními - nacionalistickým Fatáhem (monopolizoval politickou moc po desítky let) a islamistickým Hamásem (USA a EU jej považují za teroristickou organizaci), vítězem parlamentních voleb v roce 2006. Soudní moc je nezávislá, řídí se (teoreticky) obdobou západních ústav, tzv. Základním zákonem. Budování demokratických institucí (a fungování existujících) je paralyzováno od vypuknutí druhé intifády v roce 2000.

Na politické scéně existuje 15 významnějších stran, nejvýznamnější silou politického procesu je však Organizace pro osvobození Palestiny (OOP), sdružující všechny hlavní politická uskupení kromě Hamásu. OOP je PNS de facto nadřazena, podepsala veškeré mírové dohody a jedná jménem Palestinců na PAÚ i v zahraničí. Jejím předsedou je Mahmúd Abbás (Abú Mázén), současný prezident PNS. Formálně nejvyšším pal. orgánem je Palestinské národní shromáždění, ve kterém jsou zastoupeni rovněž Palestinci z diaspory (celkem kolem 600 osob).

Nefunkčnost politického systému je způsobena neschopností koexistence Fatáhu a Hamásu a dále klientelismem, nepotismem, korupcí, ke stabilitě nepřispívají ani nepředvídatelné jednostranné kroky Izraele, které podřívají již tak velmi omezenou autoritu palestinských vládních institucí.

2.2. Hlava státu (jméno, kompetence)

Mahmúd Abbás (od roku 2005). Prezident má rozsáhlé výkonné pravomoci, po pádu vlády národní jednoty v červnu 2007 vydal několik prezidentských dekretů, o jejichž legalitě a legitimitě se (bezvýsledně) diskutovalo. Výklad Základního zákona lze použít ve prospěch nebo i proti prezidentovu rozhodnutí.

2.3. Složení vlády

Složení vlády v září 2008

- Premiér: Salám Fajjád
- Tajemník úřadu Rady ministrů: Saadi Krunz
- Ministr financí: Salám Fajjád (nezávislý, bývalý zástupce MMF na PÚ, občan USA)
- Ministr zahraničních věcí: Rijád Málkí
- Ministr vnitra: Abdul Razzák al-Jahja
- Ministr plánování: Samír Abudlláh
- Ministryně školství a vyššího vzdělávání a kultury: Lamís al-a Lamí
- Ministryně pro otázky žen a turismu: Chulúd Aj-Duajbes
- Ministr náboženských a sociálních věcí: Šejch Džamal Bawatna
- Ministr spravedlnosti: Alí Chaššán
- Ministr mládeže, sportu a věžňů: Ašraf Adžramí
- Ministr dopravy a komunikací: Mašhúr abú Dakka
- Ministr místní správy: Zijád Bandak
- Ministr zemědělství: Mahmúd Habbáš
- Ministr zdravotnictví: Sadqí abú Mughalí
- Ministr národního hospodářství a spojů: Kamál Hassúna

Charakteristika politických stran a uskupení

Fatáh

Založena Jásirem Arafátem v roce 1959 jako hnutí zaměřené na boj proti Izraeli za práva palestinského lidu. Tvoří největší a nevýznamnější složku OOP, do roku 1996 dominovala politickému životu na PAÚ. V důsledku vnitřních mocenských třenic a špatné pověsti mnoha jeho členů ztratil podporu a její oslabení

vedlo k vítězství extremistického Hamásu. Uvnitř Fatáhu (stejně jako OOP) se hovoří o nutnosti reformy, v praxi je však neproveditelná.

Hamás (Islámské hnutí odporu)

Militantní islamistické hnutí, které vzniklo krátce po vypuknutí první intifády v roce 1988 z členů egyptského extremistického Muslimského bratrstva. Programem je "svatá válka" proti Státu Izrael, konečným cílem je islámský stát, odmítá mírové dohody s Izraelem a není členem OOP (o případném vstupu nyní probíhají jednání). Získalo podporu veřejnosti díky sociálním službám a charitě. Zodpovídá za mnoho teroristických útoků na izraelské cíle, za něž je odpovědné především vojenské křídlo Ezzeddína al-Qassáma. V roce 1996 volby vyjetoval, v roce 2006 v nich zvítězil. Sestavil vládu, kterou však mezinárodní společenství neuznalo a přistoupilo k bojkotu vládních institucí, což mělo neblahý dopad na vývoj PAÚ ve všech oblastech. Přes zmírněnou rétoriku Hamás nepřijal politiku dialogu a kompromisu.

Strana palestinského lidu

Bývalá Palestinská komunistická strana založená v r. 1982 na okupovaných územích. Jedna ze složek OOP, která podporuje působení Fatahu v mírovém procesu.

Fronta národního boje

Ultra-levicově zaměřená strana založená v r. 1969, vedená Samírem Ghóšou, jejíž členská základna je převážně v Sýrii a Libanonu.

Palestinská demokratická unie FIDA

Frakce, která se v r. 1990 odtrhla od Demokratické fronty pro osvobození Palestiny pod vedením Jásera Abed Rabú (z unie vystoupil). Podporuje transformaci intifády ve fungující občanskou společnost, podporuje demokratickou pluralitu.

Arabská fronta osvobození

Dříve proirácky orientovaná levicová frakce OOP, založená roku 1969 pod vlivem irácké strany Ba 'as, vedená Abdulrahímem Ahmadem.

Islámský džihád

Odtrhl se od Muslimského bratrstva v roce 1980, vytvořil separátní militantní islámské hnutí. Hlavním cílem je vznik samostatného pal. státu, preferuje vojenské akce před politickým vyjednáváním.

Odkazy na webové stránky:

- www.pna.gov.ps (Palestinská národní správa)
- <http://www.passia.org> nevládní organizace Passia
- <http://www.mofa.gov.ps> Ministerstvo zahraničních věcí
- <http://www.plc.gov.ps> Palestinská legislativní rada

3. Zahraničně-politická orientace

3.1. Členství v mezinárodních organizacích a regionálních uskupeních

Přes vyhlášení Palestinského státu v r. 1988 není tato entita mezinárodně uznána. PNS má plnohodnotné zastoupení v Lize arabských států, má stálého zástupce v OSN, jenž však nemá právo hlasovat, nýbrž pouze právo účastnit se diskuzí (+ úřad OSN v Ženevě, ve Vídni, UNESCO). Dále je členem Organizace islámské konference, Hnutí nezúčastněných zemí, Programu evropsko-středomořské spolupráce, ILO, Mezinárodních telekomunikací, Mezinárodní organizace novinářů, Světové organizace cestovního ruchu. Je pozorovatelem i v dalších mezinárodních organizacích. Velmi intenzivně spolupracuje s MMF a skupinou Světové banky, jež na území realizuje řadu významných projektů.

3.2. Účast země na mnohostranných smlouvách a dohodách

Vzhledem ke skutečnosti, že PNS není samostatnou entitou, nemá právo uzavírat samostatné mezinárodní dohody bez souhlasu izr. strany. To znamená, že dohody, jež PNS uzavře, musejí být odsouhlaseny izr. stranou a ve shodě s principy dohod uzavřených mezi PNS a Izr. (Oslo, Káhira, Washington).

PNS má uzavřenou dohodu o volném obchodu s EU (únor 1997) a s USA dohodu o bezcelním přístupu na trh a preferenčním režimu (listopad 1996). Pozn.: Kongres USA tuto dohodu neuznal a považuje ji za součást dohody o volném obchodu mezi USA a Izr. Dále má PNS uzavřenu obchodní dohodu s Jordánskem, dohodu o technické a hospodářské spolupráci s Egyptem, obě obsahují ustanovení o preferenčních obchodních režimech. Existuje bilaterální smlouva o podpoře a ochraně investic mezi PNS a SRN. V r. 1998 byla podepsána dohoda o volném obchodu s EFTA. V r. 1999 rámcová dohoda o hospodářské a obchodní spolupráci s Kanadou. V letech 2000–2001 došlo k podepsání dalších 3 dohod s Jordánskem: 1) O volném obchodu v oblasti údolí Jordánu. 2) O dopravě. 3) Celní dohoda. Mezi Izr. a PNS byla na základě Prozatímních dohod, resp. tzv. Pařížského protokolu o ekonomické spolupráci, vytvořena quasi-celní unie. V únoru 2004 byla podepsána dohoda o volném obchodu mezi PNS a Tureckem. Na základě rozhodnutí LAS z r. 2000 smí (teprve) nyní PNS vyvážet do arabských zemí bez daní a cel.

3.3. Přehled bilaterálních smluv s ČR (včetně data vstupu) – mimo smluv dle kap.7.1.

Mezi ČR a PNS nebyla uzavřena žádná smlouva.

Použité zdroje:

- <http://www.mne.gov.ps>

4. Ekonomická charakteristika země

Po vypuknutí druhé intifády 28. 9. 2000 se činnost veškerých úřadů velmi omezila, statistiky byly a stále jsou těžko dostupné, často se jedná spíše o odhady a jednotlivé zdroje se navíc i zásadně liší. Tato situace nadále trvá. Dovozy i vývozy přestali přiznávat obchodní transakce. Černý trh navzdory reformám prováděným PNS a bezpečnostním opatřením prováděným izr. stranou nadále kvete (z Izraele, Egypta a Jordánska). Nicméně hospodářské trendy v čase mají svou vypovidací hodnotu.

Palestinské hospodářství bylo a nadále zůstává závislé na Izraeli, přestože se dovoz ze zahraničí ve srovnání s předcházejícími lety zvýšil (Čína, země EU). Do r. 1994 byla PÚ součástí celní unie s Izr., v r. 1994 podepsaný Protokol o ekonomické spolupráci (tzv. Pařížský protokol) mezi OOP a Izr. modifikoval právní základnu vzájemných hospodářských vztahů i vztahů PNS k zahraničí. Je nazýván jako quasi-celní unie. Hlavní prioritou exekutivy PNS se v posledních 4 letech stalo překonání současné krize, což není možné bez mimořádných finančních injekcí světového společenství. PNS považuje Pařížský protokol za nevýhodný. Izr. opatření a sankční zásahy nadále takřka úplně znemožňují samostatné rozhodování PNS v ekonomické oblasti a zvláště pak v zahraničním obchodě. V r. 2007 bylo uvedeno do provozu 5 velkých nákladních „přechodů“ (překladišť). Opatření na přechodech do Gazy byla zpřísněna a vývoz z Gazy stojí úplně. Koncem r. 2007 Izr. zrušil pro dovoz zboží ze zahraničí obchodní kód. Někteří pal. ekonomové usuzují, že tradičně silná závislost na Izraeli se naopak zvýšila. PNS klade priority na rozvoj domácí výrobní základny, především proexportní, na obnovu ad. rozvoj infrastruktury včetně vytváření pracovních příležitostí. Základní podmínkou k dosažení těchto cílů je kromě dokončení veřejně-investičních projektů zvýšení soukromých investic, modernizace a harmonizace legislativy a zefektivnění, jakož i zprůhlednění činnosti státní správy (tj. reform).

4.1. Zhodnocení hospodářského vývoje za minulý rok, předpověď dalšího vývoje

Současnou situaci nejlépe vystihuje hodnotící zpráva Světové banky (SB). V roce 2005 stanovila SB podmínky, jejichž naplnění je předpokladem toho, že donorská pomoc směřující PaÚ bude mít dlouhodobé pozitivní účinky na vývoj palestinského hospodářství (zlepšení bezpečnostního prostředí, zrušení omezení pro pohyb palestinského obyvatelstva a zboží, pokrok v reformách na PaÚ, zejména budování institucí). R. 2007 byl rokem transformace způsobu obchodování mezi PAÚ a Izr. Zboží poprvé od r. 1967 proudí pouze Izr. určenými lokalitami (přechody). Veškeré zboží opouštějící PAÚ je kontrolováno a musí být vybaveno oficiálními doklady. Izr. to odůvodňuje bezpečnostními opatřeními, Pal. to označují za prosazování separace.

SB v aktualizující zprávě z března 2008 odhaduje hrubý domácí produkt (HDP) v r. 2007 na 3,901 mil. USD, tj. o 14% méně než r. 1999. Populace se od r. 1999 zvýšila o 1/3, tzn. že HDP p.c. v r. 2007 klesl ve srovnání s r. 1999 o 40%.

- Znepokojivý je trend měnící se struktury hospodářství, HDP je stále více tvořen vládními výdaji a soukromou spotřebou plynoucí ze zahraniční pomoci, zatímco míra investic významně klesá. Tento vývoj zároveň snižuje pravděpodobnost brzké soběstačnosti palestinského hospodářství. Soukromý sektor se zmenšuje a prakticky jedinou možností zaměstnání tak nabízí státní správa, kde zaměstnanost od roku 1999 stoupla o 60% na současných 157 800 zaměstnanců.

- Palestinské hospodářství je stále více závislé na donorské pomoci. Konference donorských zemí v Paříži v prosinci r. 2007 slíbila pomoc na léta 2008 – 2010 ve výši 7,5 mldy USD.

- Zásadní překážkou rozvoje jsou omezení izraelské vlády v oblasti pohybu osob a zboží. Jejich nepředvídatelnost (ad hoc uzavírání check-pointů a přechodů) způsobuje těžkosti při vývozu zboží, na PaÚ z tohoto důvodu neproudí také téměř žádné přímé zahraniční investice. Kromě těžkostí s pohybem uvnitř PaÚ politika izraelské vlády také de facto zamezuje přístupu palestinského zboží na izraelský a mezinárodní trh. Palestincům je omezován také přístup k vodě a přírodním zdrojům.

- V r. 2007 byl měsíční státní deficit přibližně 100 mil USD, a to i přes finanční injekce mezinárodního společenství ve výši 450 mil USD. PNS uvádí, že se jí v r. 2007 podařilo získat pomoc ve výši 1175 mil. USD od arabských, islámských zemí a EU. Díky na základě Pařížské konference slíbené pomoci se

palestinské vládě v roce 2008 daří pokrývat deficit státního rozpočtu, přičemž 94% je určeno na státní výdaje a pouze 6% na rozvojové projekty.

- Pokračuje hospodářský úpadek v sociální oblasti: zvyšuje se počet chronických onemocnění, případů podvýživy, nedostatku pitné vody, zhoršuje se kvalita vzdělání. SB odhaduje, že pod hranicí chudoby žije 65% Palestinců.

- Důsledkem převratu Hamásu v Gaze v červnu r. 2007 byla uvalena na pásmo Gazy totální blokáda, uzavřeny všechny hraniční přechody a zastaven vývoz a dovoz s výjimkou humanitárních potřeb. Hospodářství v Gaze je v kritické situaci. 54% pracovních míst je v soukromém sektoru, ten je v důsledku vlády Hamásu a následné izolace ze strany Izraele prakticky nefunkční (např. bylo pozastaveno odhadem až 90% průmyslové produkce). Nezaměstnanost stoupla na 44% a alarmující je skutečnost, že důsledky uzavření Gazy jsou většinou nevratného charakteru: 95% výrobců v Gaze bylo existenčně závislých na vývozu do Izraele a většina jich buďto výrobu zastavila nebo přesunula do Egypta.

-Přímá zahraniční pomoc pásmu Gazy poskytována není, Fajádova vláda v Ramalláhu řeší situaci 70 000 pracovníků státního sektoru v Gaze tím, že jim nadále poskytuje platy, ačkoliv tito de facto nepracují. UNRWA v omezené míře nadále poskytuje humanitární pomoc Palestincům v Gaze.

- Plán PEGASE, SB, koordinace donorských zemí s PNS na ZB. Prostředky jsou využívány především na pokrytí základních potřeb obyvatelstva, nikoli na investice do budování infrastruktury a institucí.

SB doporučuje:

- Podmínkou pro revitalizaci palestinského hospodářství je životaschopnost palestinské vlády (na základě plánu PRDP). Ta je podmíněna bezpečnostně-politickou situací. Donorská pomoc musí být zaměřena na posílení schopností palestinských institucí vládnout.

- Oživení palestinského hospodářství se musí týkat i Gazy, která je nedílnou a významnou součástí PaÚ. Tuto otázku donorské země koordinují s palestinskou vládou.

Zpráva SB je dokladem toho, že politické turbulence mají zničující účinky na palestinské hospodářství v důsledku jejich úzké provázanosti. V roce 2008 došlo k částečnému zlepšení situace, a to z následujících důvodů: PNS obnovila pravidelné měsíční vyplácení platů pracovníkům státního sektoru, uhradila jim též 90% z platů, jež jim dlužila za minulé období (r. 2006), cca 30 000 státních zaměstnanců bylo předčasně penzionováno. Izr. obnovil na tlak zahraničí převody za daně a cla pro PNS. Nelze očekávat uvolnění podmínek pro pohyb zboží a osob na PaÚ, v důsledku toho ani ekonomické situace. Situace v Gaze je kritická politicky i hospodářsky a stále více se začíná Západnímu břehu vzdalovat. Palestinci byli donuceni vzít vážně doporučení o plánu snižování závislosti na mezinárodní pomoci. Snížili počet státních pracovníků, zlepšili proces výběru daní na PAÚ. EK se domnívá, že je třeba pomoc nasměrovat co nejdříve do strukturálních změn, Palestinci však trvají na tom, že současně s investicemi do rozvoje je třeba neutralizovat současný deficit státního rozpočtu. V květnu 2008 PNS uspořádala mezinárodní investorskou konferenci v Betlémě, jíž se zúčastnilo na 1 800 místních i zahraničních zájemců, snahy o přilákání investorů pokračují, měla by se konat další konference v listopadu r. 2008 v Londýně. Soukromý sektor připravuje na říjen 2008 konferenci národního ekonomického dialogu. Existují přípravy na vybudování průmyslových zón na PAÚ, např. v Dženínu (pomoc Německa), Tarqúmiji u Hebronu (za turecké pomoci), Betlémě (pomoc Francie), údolí Jordánu (financovat má Japonsko).

4.2. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (HDP/obyv., vývoj objemu HDP, podíl odvětví na tvorbě HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti)

Základní makroekonomické ukazatele

	2003	2004	2005	2006 (odhad)	2007 (odhad)	2008 (oček.hodnoty)
HDP v mld. USD	3,144	3,336	4,044	4,095	4,136	4,300
HDP per capita v USD	925	934	1 050	1 129	1,178	1,215

Nezaměstnanost (v %)	26	27	23	29	28	25
Inflace (v %)	4,4	4,5	3,5	3,6	7	7,5
Kurz NIS/USD	4,38	4,31	4,6	4,2	3,5	3,7

Zdroj: Overwiev, World Bank, December 2006

Zdroj: PCBS, Statistical Yearbook, No. 5, November 2006

4.3. Průmysl – struktura, tempo růstu, nosné obory

Stupeň industrializace na PAÚ zůstává nízký a nepředpokládá se jeho významné zvýšení. Industrializaci brání mj. také pokračující izraelská opatření, která značně omezují možnost pohybu osob, pracovních sil, surovin i zboží. Překážkou je také nekonkurenceschopnost palestinského zboží v důsledku vysoké daně z přidané hodnoty, vysokých vývozních nákladů a nejistoty dodávek. Podíl průmyslu, těžby, elektřiny a vody na tvorbě HDP se nyní pohybuje okolo 12,7% (studie MAS, 2008), z toho většinou zpracovatelský průmysl, stavebnictví cca 3,2 %. Počet osob zaměstnaných v průmyslových odvětvích je 60 000, tj. 13,1% všech pracovních sil, ve stavebnictví pak 11,6%.

Většinu podniků lze charakterizovat jako malé (dáno podmínkami jejich existence, požadavek maximální flexibility při reagování na změny: 92 % veškerých podniků zaměstnává 1-4 zaměstnance, většinou jde o rodinné podniky, pouze 188 jich zaměstnává 50 či více lidí. Podle odhadů funguje na PAÚ 12 600 podniků. Počet prosperujících podniků se snižuje, mnohé bankrotují, další fungují omezeně, dochází k propouštění zaměstnanců. Textilní průmysl (jenž v pásmu Gazy poskytuje 8 000-10 000 pracovních příležitostí), stavebnictví (izr.stranou plánovitě redukovaný počet pal. dělníků v izr. stavebnictví) stojí před kolapsem. U řemeslné výroby, jejímž odbytištěm byl sektor turismu, došlo během r. 2008 k oživení. Dalšími postiženými obory jsou potravinářský průmysl a výroba nábytku. Prakticky neexistující je chemický průmysl s výjimkou prosperujícího farmaceutického průmyslu (10 výrobců, m.j. 2 s pobočkami v Alžírsku a Maltě, kryje 80 % spotřeby léků na místním trhu a navíc vyváží do Jemenu, Súdánu, Jordánska). Stagnuje výroba z nekovových materiálů i kovovýroba (poslední též m.j. v důsledku izr. bezpečnostních opatření). Obuvnický průmysl kryje 65 % potřeb místního trhu, silnou konkurencí se mu stává dovoz levné obuvi z Číny, vyváží část produkce do arabských zemí. Mezi obory s rostoucím objemem investic nadále patří těžba kamene a mramoru (odhady hovoří až o 450 mil. USD do Izraele, arabských zemí a dalších států včetně USA). Do tohoto oboru bylo investováno cca 1 mld. USD do strojního zařízení, většinou dováženého z Itálie a částečně z Turecka. Potenciál rozvoje vlastního palestinského průmyslu je limitován omezeným přístupem na zahraniční trhy včetně Izraele, nedostatkem investičního kapitálu a nedostatečnou infrastrukturou a izraelskou hospodářskou i bezpečnostní politikou.

4.4. Stavebnictví

Stavebnictví se na celkovém HDP podílí odhadem 2,5% a lze očekávat zvýšení jeho důležitosti pro PNS v několika příštích letech (v rámci řešení problému nezaměstnanosti). Zaměstnává 15 - 20% pracovních sil. Plánována je výstavba nového pal. města Attára u Ramalláhu ve výši 350 mil. USD (US AID věnuje na vybudování infrastruktury města 150 mil. USD, PNS hodlá postavit v r. 2009 2000 nových bytových jednotek pro penzionované pracovníky státní správy v Hebronu a Dženínu. Portland Fund v Ramalláhu podepsal s pal. organizacemi dohodu o investicích 40 mil. USD do výstavby bytů v Jerichu.

4.5. Zemědělství – vývoj, struktura

Zemědělství je tradičně stěžejním oborem palestinského hospodářství. Zaměstnává 17% pracovních sil, jeho podíl na tvorbě HDP je 13,6%. Obdělávané půdy je 1 823 000 dunamů (1ha=10 dunamů), z toho 1 662 168 na Západním břehu, v Gaze 161 502. Palestinské zemědělství je diverzifikované - v sedmi agroklimatických zónách je na nejméně 20 druzích půdy pěstováno více než 60 druhů plodin. Tradičními plodinami zůstávají citrusové plody a olivy. Avšak i nedávno zavedené pěstování zeleniny, jahod a řezaných květin utrpělo katastrofální škody v důsledku bezpečnostních uzávěr a konfiskací půdy ze strany Izraele. Pro pěstování květin, vyvážených převážně do Holandska a jahod bylo těžkou ranou uzavření letiště v Gaze, jehož zprovoznění doposud nebylo povoleno. Vývoz zemědělských produktů z Gazy je v současnosti prakticky vyloučen následkem uzavření hraničních přechodů. Pouze 10,7 % rozlohy obdělávané zemědělské půdy je zavlažováno - pal. strana je v tomto směru zcela závislá na Izraeli. Podíl

zemědělství na HDP ovlivňují periodické výkyvy úrody oliv. Novinkou je vývoz „cherry rajčat“ a čerstvé zeleniny do Izr. (z Túbásu, Dženínu, údolí Jordánu)

Palestinské zemědělství se soustředí též na živočišnou výrobu (produkce masa však místním potřebám nedostačuje a hlavně hovězí se dováží z Izr. a Nového Zélandu, ovce z Austrálie a Rumunska), výrobu mléka (výroba z dovážené sušiny), téměř soběstačné je v produkci drůbeže a vajec. V pásmu Gazy je významnou složkou zemědělství rybolov, který však také značně utrpěl izr. bezpečnostními operacemi v r. 2001-2002 a nadále ho limitují bezpečnostní opatření - častý zákaz vyplouvání a pouze do vzdálenosti do 5 km od břehu. Palestinskému zemědělství dominuje soukromý sektor rodinných farem, od 30. let minulého století se zavedla i tradice malých zemědělských družstev, jejichž počet se v současné době snížil. Distribuce zemědělské produkce je do značné míry zajišťována specializovanými distribučními kooperativy, které mají dominantní pozici a většinou patří nevládním organizacím a jsou podporovány EU a jinými donorskými zeměmi. Od platby jsou osvobozena krmiva, hnojiva a postřiky proti škůdcům. Pokračuje snižování objemu zemědělské půdy v důsledku konfiskací Izraelem (často bez náhrady), dochází také k ničení úrody a zavlažovacích sítí a zařízení izraelskými osadníky.

4.6. Služby

Před vznikem PNS pal. veřejné služby de facto neexistovaly, nyní je tato oblast doménou soukromého sektoru. Hlavní podíl tvoří služby spojené s cestovním ruchem, obchodem realit, velko a maloobchodem, dopravou a rozvíjejícím se finančním sektorem. Na PÚ je registrováno a současně je v provozu 28 finančních ústavů, m.j. 12 zahraničních (kromě HSBC arabských). Jejich činnost je v posledních letech (na vnější tlak z bezpečnostních důvodů a v zájmu transparentnosti) přísně kontrolována Palestinským finančním úřadem. V roce 2006 zastavila většina bank převody na vládních účtech, v reakci na vytvoření vlády Hamásu. V současné době tato politika pokračuje v Gaze ovládané Hamásem. V červenci r. 2008 byly na PAÚ z bezpečnostních důvodů zastaveny služby Western Union. Perspektivní je též obor telekomunikací.

Významným sektorem služeb je cestovní ruch, soustředěný do Východního Jeruzaléma, Betléma a Jericha. Problémem je bezpečnostní situace, která prakticky znemožňuje individuální turistikou na PAÚ. Zahraniční cestovní kanceláře využívají i k cestám mimo území vnitřního Izraele izraelských partnerů. Pro jejich pracovníky však platí zákaz vstupu na PAÚ a z toho důvodu jsou částečně nuceny koordinovat s palestinskými partnery. Jeho odhadovaný podíl na tvorbě HDP se pohybuje kolem 15,2%. Podle údajů Palestinské hotelové asociace je nyní na PÚ 82 hotelů, které poskytují služby převážně místním zákazníkům či návštěvníkům z arabských zemí a arabským Izraelcům, západních turistů podle údajů PCBS bylo v r. 2007 36%. V Gaze turistický ruch prakticky neexistuje (0,5% hostů).

V r. 2007 nocovalo na PAÚ celkem 315 866 návštěvníků, především poutníků, Palestinců žijících v zahraničí a obchodníků.

Počet hotelů, pokojů, lůžek a vytíženost pokojů

Lokalita	Počet hotelů	Počet pokojů	Počet lůžek	Vytíženost pokojů v %
ZB	neuvádí se	2302	4855	neuvádí se
Vých. Jeruzalém	25	1143	2537	45,5
pásmo Gazy	neuvádí se	neuvádí se	neuvádí se	neuvádí se
Celkem (odhad)	82	4109	9088	25

Údaje PCBS za r. 2006

4.7. Infrastruktura (doprava, telekomunikace, energetika – z toho jaderná)

Značnou část infrastruktury zajišťují mezinárodní organizace a donorské státy. Náklady na rekonstrukci a rozvoj infrastruktury kryjí z cca 90 % donorské země ve spolupráci s pal. institucí pro rekonstrukci PECDAR, PNS přispívá de facto symbolicky. Světová banka počítala, že v letech 2005-2008 bude do infrastruktury investováno 500 - 900 mil. USD, v důsledku vývoje vnitropolitické situace (nástup vlády

Hamásu v r. 2006 a převrat Hamásu v Gaze r. 2007) zmrazily donorské země rozvojovou pomoc. K jejímu obnovení došlo až v polovině r. 2007. Přesné údaje nejsou k dispozici.

Doprava

Navzdory obnově a budování místních a zemědělských silnic v posledních 10 letech zůstává doprava jedním z největších problémů na PAÚ. Pohyb lidí a zboží zůstává obtížný a nákladný a celkové řešení tohoto problému bude možné pouze v případě mírového řešení. ZB a G jsou odděleny, jejich jednotlivé části rozděleny na oblasti A, B a C. Převážná část donorských projektů se soustředí na oblasti A a B. Tyto oblasti však na ZB nejsou územně kompaktní.

Základem dopravní sítě jsou silnice vybudované za britského mandátu, tj. před rokem 1948. Síť vyžaduje rozsáhlé opravy (cca 50 % je ve špatném stavu) tak, aby byla schopna umožnit spojení mezi cca 500 obcemi na PAÚ. Celková délka pozemních komunikací je odhadem 5147 km. Hlavní tahy představují 534 km. Regionální cesty 437,8 km, městské komunikace 1 400 km. Izrael ovládá kromě interní dopravy i přístup na silnice do Egypta, Jordánska, leteckou i námořní dopravu. Palestinská vláda nemá dostatek finančních prostředků na opravu ani mnohdy potřebný přístup ke komunikacím. Podíl na HDP v roce 2007 se odhaduje na 11,9%.

Silniční doprava je jedinou možností dopravy na PAÚ. Kromě taxislužeb jsou nabízeny služby autobusových společností (z více než 100 jich nyní funguje 14, 10 na ZB a 4 v G), které vlastní v průměru 1-2 autobusy starší 12 let. Po kontrole na izraelských check-pointech cestující nastupují do dalších dopravních prostředků, které mají příslušná povolení provozovat přepravu v dalším úseku. Na zbylých částech teritoria poskytují dopravu i tzv. servis-taxi (mikrobusy a osobní automobily). Pro turistický ruch jsou registrované dvě autobusové společnosti .

Registrovaná motorová vozidla na PÚ s výjimkou Východního Jeruzaléma (PCBS, Communication and Transportation Statistics, 2006)

	Západní břeh	Gaza	Celkem
Osobní automobily	46 166	39 692	85 858
Nákl. vozy a vozy k přepravě zboží	13 430	9 842	23 272
Veřejné a soukromé autobusy	878	202	1 080
Taxi	7 911	1 173	9 084
Motocykly a mopedy*	24	270	294
Traktory	850	1 384	2 234
Vlečné v. a přívěsy	21	424	445
Ostatní	224	323	547
Celkem	69 504	53 310	122 814

*Motocykly a mopedy nesměli palestinští civilisté používat z bezpečnostních důvodů stanovených IL do roku 2007.

Železniční doprava

Na PÚ neexistuje.

Letecká doprava

Palestinci nemají vlastní letiště a využívají mezinárodní letiště v Ammánu nebo mezinárodní letiště v Káhiře. Vyjimečně je jim povolen let z/na mezinárodní letiště Ben Gurion v Izraeli. Uzavření hraničních přechodů v Gaze prakticky znemožňuje obyvatelům jakékoli cesty. PNS má přesto Palestinskou leteckou správu s cca 850 pracovníky, vedenou ministrem dopravy. Správa provozuje 2 letadla z letadla z letiště Aríš a Káhira v Egyptě a Ammánu v Jordánsku.

Lodní doprava, přístavy

V současné době není na PAÚ žádný mezinárodní přístav. Plánovaná výstavba přístavu v Gaze byla pozastavena.

Městská hromadná doprava

Je provozována ve velkých pal. městech a zajišťují ji malé soukromé podniky.

Telekomunikace

Pal. telekomunikační síť se začala po r. 1995 zlepšovat, za telefonní linky a jejich provoz jsou zodpovědné Palestinské telekomunikace PALTEL, ve kterých má 10 % podíl Palestinská národní správa. Při spojení do zahraničí spolupracoval PALTEL s izr. operátory Golden Lines a Bezeq, postupně se osamostatnil a od r. 1999 má vlastní mezinárodní kód 00970 (v rámci pal.-izr. dohod Oslo), jenž využívá na 120 zahraničních operátorů včetně v ČR působícího O2. Počet zákazníků Paltelu je nyní cca 337 025 (telefon má 50,8 % domácností), síť kryje celé PAÚ, poskytuje také internet. Veřejných telefonních přístrojů má 2 250.

Na PAÚ provozuje též síť pal. mobilních telefonů Džawwál, jenž r. 2002 podepsal dohodu s izr. operátorem Orange, s nímž je plně kompatibilní. Ostatní izr. systémy mobilních telefonů sice částečně PAÚ pokrývají, avšak nekvalitně a nejsou kompatibilní. Džawwál má odhadem 800 000 zákazníků (2006), mobilní telefony vlastní 80,6% Palestinců. Připojení k internetu má přibližně 15,9% domácností. Kabelová televize na PÚ neexistuje. Státní televize „Palestina“ vysílá i prostřednictvím satelitu. Na okresech vysílají soukromé regionální televize (24). Totéž platí i pro rozhlasové vysílání (23). Televizní přijímače vlastní 95,3% domácností, satelit 80,4%.

Energetika

Hlavním dodavatelem elektrické energie na PAÚ je izr. společnost Israel Energy Corporation (IEC), která zásobuje pásmo Gazy i většinu ZB - prodej elektřiny na PÚ tvoří 6 % z celkové produkce IEC. Kromě

IEC je na ZB přítomna palestinská Jerusalem District Electric Company (JDECO), která zásobuje oblasti Jeruzaléma (část), Jericha, Betléma, Ramalláhu. V pásmu Gazy operuje podobná společnost Gaza

Electricity Distribution Corp. (GEDCO), jež od roku 2002 pokrývá cca polovinu potřeby elektrické energie pásma Gazy. V realizaci je v důsledku bezpečnostní situace opožděné zřízení distribučních společností pro severní část ZB (NEU) a pro jižní část ZB (SELCO/HEBCO, částečně zprovozněno). Kromě IEC a JEDCO jsou využívány v omezené míře i místní zdroje (dieselgenerátory, na severu ZB). Některé oblasti jsou stále zcela bez elektrické energie.

V r. 2008 PNS podepsala dohody o dodávkách elektrického proudu s Jordánskem (pro okres Jericho) a Egyptem (pro pásmo Gazy).

Zvýšení cen nafty nutí PNS k hledání alternativních zdrojů elektřiny. Lze očekávat, že vzhledem k tomu a rychle rostoucí poptávce se energetika v nejbližších letech stane v oblasti investic do infrastruktury pro PNS prioritní.

Vodohospodářství

Pal. vodní zdroje jsou velmi omezené a PNS je téměř výhradně závislá na Izraeli. V r. 1967 byla veškerá správa vodních zdrojů na PÚ převedena do pravomocí izr. oblastních vojenských velitelů, přičemž byl vydán zákaz provádění jakýchkoliv předem neschválených projektů týkajících se vody. Roku 1982 byla správa nad vodními zdroji převedena do pravomoci Izraelské vodní správy (Mekorot). V r. 1986 vydal Izr. nařízení o snížení využívání stávajících studní o 10 % a počet se neustále snižuje, neboť většina z nich se nachází v oblastech B nebo C (k opravě poruchy musí mít Palestinci povolení). Vodohospodářské systémy jsou - podobně jako ostatní systémy infrastruktury - značně zastaralé, což společně s ostatními faktory vede k nedostatku vody. Ten má následně negativní vliv nejen na fungování domácností, ale i na průmyslovou a především pak zemědělskou produkci. Hlavním zdrojem vody pal. domácností je veřejná vodovodní síť. 93,8 % pal. domácností je napojeno na vodovodní síť: 87,2 % na ZB, 99,3 % v Gaze, 1,6 % domácností je závislých na zásobování vodou distribuovanou cisternami (na ZB 2,3 %). Asi 8,7 % domácností (všechny situované na ZB) disponuje vlastními studnami a 0,5 % domácností (rovněž na ZB) využívá vodní prameny. Z komerčních subjektů je na veřejné vodovodní síti napojeno 85 %. Zdrojem

povrchové vody je pouze řeka Jordán, 75 % vody z ní odčerpá Izrael dříve, než se dostane na Západní břeh. Dalšími zdroji jsou přírodní prameny, studně a dešťová voda zachycovaná do nádrží.

Roční spotřeba vody na PAÚ dosáhla r. 2007 270 mil. m³, 150 na Západním břehu a 120 v pásmu Gazy, požadovaná spotřeba by byla 400 mil. m³, tj. deficit činí 130 mil. m³.

Systémy zpracování a likvidace odpadu

Nejrozšířenějším způsobem likvidace odpadních vod je vypuštění do septiku (51,9% domácností) nebo do veřejného kanalizačního systému (45,3% domácností). Přetrvává problém častého vypouštění obsahu septiků či přímo odpadu do volné přírody. Úprava odpadních vod je rovněž jednou z priorit pal. vedení i rozvojové pomoci. Pokud jde o likvidaci pevného odpadu, systémy likvidace odpadu jsou zastaralé a technologicky zaostalé - obecně nejběžnější způsob je odvoz na skládky (často nekontrolované), kde se odpad pálí. Většina domácností likviduje odpad prostřednictvím municipalit (69,5%). S odvozem odpadu z pal. měst jsou spojeny chronické problémy, skládky leží většinou mimo oblasti A. 9,7% domácností nemá zajištěn odvoz pevného odpadu. Podíl subjektů, které odpad separují, nějakým způsobem upravují či recyklují, je zanedbatelný (méně než 5 %).

4.8. Přijímaná a poskytovaná rozvojová pomoc

PAÚ jsou de facto závislá na mezinárodní pomoci. Tu poskytují mezinárodní vládní i nevládní organizace (celosvětové i regionální), stejně jako jednotlivé státy. Nejvíce rozvojových prostředků proudí do oblasti projektů vytváření institucí PNS, vodohospodářství, vzdělání, zdravotnictví a dobudování infrastruktury. Celkový objem pomoci v roce 2005 (novější celkové údaje nejsou k dispozici) byl 5,650 mld USD. Největším poskytovatelem zahraniční pomoci je Evropská unie (1,172 mld USD v roce 2005). Kromě toho mezinárodní společenství přispívá přímo do rozpočtu PNS (kromě roku 2006, kdy byla přímá podpora zastavena v důsledku vítězství extremistického hnutí Hamás v parlamentních volbách), v roce 2005 se jednalo o 22% celkových příjmů PNS (1,3 mld USD). V roce 2006 přímé financování PNS nahradily finanční injekce směřující prezidentské kanceláři, která je následně distribuovala – celkový objem činil 265 mil USD, z čehož 246 mil USD poskytly státy z Ligy arabských států (zejm. Saúdská Arábie, Katar a Kuvajt). Necelých 20 mil USD poskytly Rusko, Norsko, Španělsko a Švédsko. 2006: 747 mil USD (na RP 183 mil USD, tj. o 47% méně než r. 2005, uvádí UNRWA), 2007 955 mil USD.

Kvartet (EU, US, OSN, Rusko) vytvořil v roce 2006 dočasný mechanismus pomoci PAÚ (TIM) tak, aby uvolněné prostředky neplynuly Hamásu. EU do TIM vložila přes 100 mil €. Kromě toho v roce 2006 vytvořily agentury UN a mezinárodní nevládní organizace program, který počítá s dalšími 385 mil USD. Ty jsou specificky určeny na 92 projektů zaměřených na zdravotnictví, vytváření pracovních příležitostí, zemědělství, vodu, vzdělávání a psychologicko-sociální pomoci. Na TIM navázal po konferenci donorských zemí v Paříži v r. 2007 program PEGASE (7,5 mldy USD na léta 2008 – 2010, tj. 2,5 mldy USD ročně).

Palestinská samospráva také měsíčně získá přibližně 55 mil USD od Izraele, jako kompenzace za cla a daňové poplatky, které Izrael za PAÚ vybírá. Odhaduje však, že by z těchto Izraelem vybraných cel a dalších poplatků měla získat až 0,5 mld USD. Oficiální údaj palestinského MF: 697 mil USD v r. 2007. Celková zahraniční pomoc 2007: 1175 mil USD (údaj palestinského MF, SB a UNRWA).

PNS není poskytovatelem rozvojové pomoci.

PNS není poskytovatelem rozvojové pomoci.

5. Finanční a daňový sektor

5.1. Státní rozpočet – příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

Nezveřejňovaný státní rozpočet PNS byl léta terčem kritiky ze zahraničí i doma. Pořádek začal vnášet až současný premiér a ministr financí Dr. Salám Fajjád od června 2007. Vysoký deficit rozpočtu však přetrvává a bude přetrvávat. Kryjí ho donorské země, hlavně EU, SB, USA a LAS (Liga arabských států).

Státní rozpočet v letech 2003–2007 v mil. USD

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Příjmy:	1220	806	1 422	1 030	991	
- Dom. zdroje	701	298	476	290	294	
- Clo a daně od Izr.	519	508	501	730	697	
Běžné výdaje:	1494	1 444	1 925	2 566	2 741	
Deficit:	- 537	- 888	- 503	- 1536	- 1 750	

Zdroj: Interní zpráva MMF 2007 Rozpočet MF (www.mof.gov.ps/english/budget)

Ačkoli došlo k reformám a zlepšení, deficit stále roste v důsledku zvyšujících se výdajů PNS a rozpočet PNS bude v následujících letech nadále odkázán na vnější donorskou pomoc.

5.2. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let)

Údaje o platební bilanci nejsou k dispozici, navíc i starší údaje (z let 2003, 2004) se zcela liší dle jednotlivých zdrojů. PCBS a PMS ve společném tiskovém prohlášení o předběžných výsledcích za r. 2006 uvádějí: Kapitálový účet a běžný účet (deficit 867,9 mil USD, tj. 20,8% HDP). Deficit obchodní bilance dosáhl 2313 mil USD. Běžné transfery: + 1283,9 mil. USD díky donorské pomoci, která činila 78,7% celkových příjmů ze zahraničí.

5.3. Zahraniční zadluženost, dluhová služba

Závazky PNS vůči věřitelům nejsou publikovány, podle starších odhadů (z roku 2003) dosahují miliardových částek (v USD).

5.4. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

V r. 2007 působilo na PAÚ 165 poboček náležejících celkem k 22 bankám (10 palestinských, 1 zahraniční - HSBC, 11 arabských). Největší z místních bank je Bank of Palestine, ze zahraničních Arab Bank. V roce 2006 byly zmrazeny všechny transakce s PNS. V červnu 2007 byl bankovní styk obnoven.

Hlavní banky působící na PAÚ:

- Bank of Palestine Ltd. (<http://www.bankofpalestine.com>)
- Commercial Bank of Palestine (<http://www.cbpal.com>)
- Palestinian Investment Bank
- Bank of Jerusalem for Development and Investment
- Palestine International Bank (<http://www.pibank.net>)
- Islamic Bank of Palestine
- The Arab Palestinian Bank for Investment
- Al-Aqsa Islamic Bank

- Arab Islamic Bank (<http://www.aibnk.com>)
- Palestine Banking Corporation
- Jordánské banky:
- Cairo-Amman Bank (<http://www.ca-bank.com>)
- Jordan Bank
- The Arab Bank (<http://www.arabbank.com>)
- Ahli al-Urduní (<http://www.jnbpalestine.com>)
- Iskán lil tidžára wa tanmija (<http://www.the-housingbank.com>)
- Egyptské banky:
- Real Estate Egyptian Arab Bank
- Zahraniční banky:
- HSBC for the Middle East (zastavila činnost)

Pojišťovny:

- Gaza al-ahlíja Insurance Group (AIG)(<http://www.aig.ps>)
- Egyptian Insurance Company
- National Insurance Company
- Al-Mashriq Insurance Co.
- Palestine Insurance Co.
- Trust International

Nejvyšším úřadem státní správy bdícím nad bankovním a finančním sektorem je Palestinská monetární správa (PMA). Pal. bankovní systém je možno klasifikovat jako středně rozvinutý. Jádrem systému je koncentrováno kolem omezeného počtu bankovních skupin pod dohledem PMA, jež ze zákona plní standardní funkci bankovního dozoru. Pal. banky jsou právem kritizovány pro svoji obchodní politiku, jež klienty nemotivuje k ukládání depozit. Ukládání depozit též ovlivňuje vysoká nezaměstnanost.

Pojišťovací služby jsou srovnatelné se zahraničím. Jediné specifikum je, že pal. pojišťovny nesmí pojišťovat motorová vozidla izr. Arabům, avšak pojišťovací smlouvy uzavřené v izr. pojišťovnách Pal. uznávají.

5.5. Daňový systém

Daňový systém je podobný jako ve Státě Izr. (Pařížský protokol). Tvoří ho 5 základních skupin:

Daň z příjmu a ze zisku

- daň z příjmu fyzických osob je max. 10 %. Pal. pracujícím v Izr. jsou strhávány daně v Izr., který si ponechá 30 % a PNS převede 70 % daně. Roční objem daně z příjmu činí cca 50 mil. USD.
- daň z příjmu právnických osob. PNS osvobozuje nové investory od daně na období 5 let. Poté podléhají 10 % dani. Příjmy do výše 700 USD měsíčně nepodléhají dani.

Daně a poplatky uvalené na zboží a služby

- Spotřební daň platí výrobce nebo dovozce u některých kategorií spotřebního zboží, surovin a polotovarů. Činí 5–95 % z velkoobchodní ceny včetně případných cel.
- DPH (VAT) je nejkomplexnější nepřímá daň, jíž podléhá většina obchodních transakcí i služeb, pronájem a dovoz. Činí 14,5% z konečné prodejní ceny. Odvedená daň se snižuje o DPH zaplacenou při nákupu vstupů.
- Kolkovné činí 0,4–3 % z hodnoty dokumentů (smluv, cenných papírů apod.).

Daň z majetku

- Daň z prodeje půdy se vybírá ve výši 1% z hodnoty transakce.
- Daň z nákupu nemovitostí činí 1%.

Dovozní daně

- Clo: Základem výpočtu je CIF cena dovozu. Sazby jsou uvedeny v celním sazebníku. PÚ spadá pod celní unii s Izr., tudíž by dohody uzavřené mezi ČR a Izr. měly platit i pro PÚ.
- Spotřební daň uvalená na dovozy: 0 - 95% ze součtu CIF ceny dovozu a cla vynásobeného příslušným koeficientem navýšení základu pro výpočet daně. Sazby daně a koeficienty navýšení obsahuje celní sazebník.

Daň z přidané hodnoty

- je stejná jako v Izraeli, tedy 15,5 %.

Na všechny daně se vztahují jisté úlevy a výjimky.

Použité zdroje:

- Ministerstvo financí (<http://www.mof.gov.ps>)
- Economic and Social Monitor, First Quarter 2007, PCBS

6. Zahraniční obchod země

Statistické údaje vztahující se k zahraničnímu obchodu vycházejí pouze z registrovaných transakcí a nemusí zcela vyjadřovat skutečný stav (realizace exportu a importu prostřednictvím izr. firem). Údaje dále nezahrnují zboží dovezené v rámci rozvojové pomoci, tzn. na nekomerčním základě.

PNS se chronicky potýká s obchodním deficitem, který každoročně představuje téměř 50 % HDP.

6.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo – tabulka

Pal. export ztratil během let 2000–2007 značnou část vývozních trhů, neboť v důsledku intifády a následné vlády Hamásu podstatně vzrostly náklady transakcí a pal. export přestal být konkurenceschopný. Pal. výrobci byli nuceni se soustředit na domácí trh, kde je velmi nízká platební síla.

Objem dovozu se také ve srovnání s obdobím před intifádou snižuje. Příčinou je rostoucí chudoba na PÚ, snížená poptávka pal. podnikatelů po dovážení zařízení a nižší příjmy z vývozu. V uplynulých 5 letech tvořil celkový dovoz cca 70 % HDP, vývoz méně než 20 % HDP.

Obchodní bilance 2004 - 2008 (v mil. USD)

V mil. USD	2004	2005	2006	2007 odhad	2008 (I-VI)
Export	500	665	182,1	670	
Import	2 500	3 352	2 925,3	3 800	
Deficit	- 2 000	- 2 687	- 2 443,2	- 3 130	

údaje PMA, Annual Report, August 2006

6.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura zahraničního obchodu PAÚ není od roku 2004 publikována, navíc i data z té doby se značně rozcházejí a nejsou tedy důvěryhodná. Konkrétně vývoz do arabských zemí označují některé zdroje ve výši 70 mil. USD, jiné konstatují až desetinásobně vyšší vývoz do arabských teritorií. Nejvýznamnější obchodním partnerem jak pro vývoz, tak pro dovoz je přirozeně Izrael, jedná se o lukrativní trh. Zároveň je to však důsledek omezení vývozu do třetích zemí plynoucí z neexistence přístavu/letišť a bezpečnostních opatření stanovených Státem Izrael.

Co se týká dovozu, lze konstatovat, že po Izraeli zůstávají největším obchodním partnerem evropské státy, které jsou nejvýznamnějším poskytovatelem pomoci. Další místo zaujímají asijské země, především Čína, odkud Palestinci dovážejí levné zboží, jež místní trh žádá. Až potom v žebříčku následují arabské státy.

6.3. Komoditní struktura

Detailní data nejsou k dispozici ani o struktuře vývozu ani o importech. Nejvíce se z PAÚ vyváží průmyslové zboží (textil, obuv, léky, stavební kámen a řemeslnické výrobky). Jedná se o druhy zboží, jejichž výroba má na PAÚ dlouhou tradici. Další místo ve vývozu zaujímají potraviny a zemědělské produkty.

Co se týká dovozu, významnými položkami jsou v tomto pořadí: potraviny, nápoje, spotřební zboží (stále více textil), minerální paliva, stroje a dopravní prostředky, chemikálie, tabák a suroviny.

6.4. Dovošní podmínky a dokumenty (po vstupu do EU), celní systém, kontrola vývozu

Obecně platí, že pal. dovošní režim je stejný jako izraelský. Pařížský protokol přitom poskytl PNS pravomoci, aby v rámci své jurisdikce „izr.“ režim modifikovala. Pal. orgány tak např. mohou navýšit celní zatížení nad izr. úroveň a v jejich pravomoci je i vydávání dovošních licencí. I přes tyto pravomoci je v praxi především z pragmatických důvodů pal. dovošní a celní režim totožný s izr.

Do uzavření mírových dohod byla všechna PÚ součástí celní unie s Izr. V r. 1994 podepsaný Protokol o ekonomické spolupráci (tzv. Pařížský protokol) mezi OOP/PNS a Izr. modifikoval právní základnu vzájemných hospodářských vztahů i vztahů PNS k zahraničí. Tento stav je obecně označován jako quasi-celní unie. Tato dohoda měla zaručovat volný pohyb zboží mezi oběma stranami.

Od r. 2001 však Izr. zavedl zásadní bezpečnostní opatření, v jejichž rámci zaměstnancům pal. celních úřadů, do té doby přítomným na hraničních přechodech s Jordánskem a Egyptem, byl zakázán vstup na pracoviště a Izr. je nahradil vlastními silami. Realizace Pařížského protokolu naráží na politické problémy izr.-pal. konfliktu a mírového procesu a v letech 2003–2006 žádné výrazné změny v situaci nenastaly.

Pařížský protokol měl platnost na pět let, tzn., že v květnu 1999 jeho platnost vlastně skončila. Přestože se jím obě strany na základě vzájemné dohody doposud řídí, systém kvót byl zrušen, tudíž nejsou požadována další schválení ze strany příslušných ministerstev a dalších státních orgánů, avšak nadále je zapotřebí souhlasu izr. úřadů u dovozu některých druhů chemických surovin apod., v jejichž případě přísná izr. opatření platí nadále až do současnosti - rok 2008.

Na základě několikaleté praxe fungování Pařížského protokolu se orgány PNS snažily o napřímení svých obchodních styků se zahraničím, tzn. snížení významu izr. mezičlánků, avšak vývoj 2000 - 2006 tento trend zvrátil. Je nutné důrazně upozornit na fakt, že Pal. nemají žádný samostatný hraniční přechod. O veškerém dění na přechodech rozhoduje Izr., Pal. jsou plně odkázáni na izr. rozhodnutí. Veškeré zboží ze zahraničí prochází přes izr. celní orgány. Většina obchodní výměny je proto realizována prostřednictvím izr. zprostředkovatelských firem, neboť jejich jednání s izr. orgány probíhá mnohem jednodušeji, než když s nimi jednájí pal. subjekty přímo. Náklady za tyto služby se promítají do konečné ceny zboží (dopravní náklady vzrostly v r. 2002 o 100% a zůstávají na stejné výši). Obecně se našim vývozcům doporučuje, aby volili takové dodací podmínky, podle nichž je proclení a zajištění další dopravy z izr. přístavu/letišť na kupujícím. Českým vývozcům na PÚ rovněž doporučujeme informovat pal. partnery, aby při svých jednáních s izr. a pal. celními úřady vycházeli ze skutečnosti, že se na české vývozy na PAÚ vztahuje režim dohod EU.

Dovošní režim vychází z režimu izraelského. Přesto se mohou objevit v určitých oblastech podmínky a požadavky dané pal. stranou: PNS využívá svou pravomoc k vydávání dovošních licencí, které jsou platné na 1 rok - licence jsou uplatňovány jen na komodity související se zdravotnictvím, potravinami, dopravou a dovozem paliv. Vydává je Ministerstvo národního hospodářství (MNH, www.mne.gov.ps) ve spolupráci s místní hospodářskou komorou. Mimo autonomní území je tato činnost v gesci izr. civilní správy okupovaných území.

K dokladu vydávanému MNH je s ohledem na aplikaci izr. celního režimu izr. celníky při dovozu požadován doklad vydaný Standard Institute of Israel (SII - <http://www.sii.org.il/neweng/eng.htm>).

Nezbytnou podmínkou při vývozu na PAÚ je splnění požadavků na označení výrobků, které musí být v arabštině a musí obsahovat:

- název výrobku a jeho obchodní značku;
- klasifikaci výrobku - jedná-li se o výrobek, jehož kvalita je nižší než obecně očekávaná;
- jméno a adresu dovozce;
- místo výroby a datum, do kterého je třeba výrobek spotřebovat/použít;
- složení výrobku;
- instrukce ke skladování - jsou-li potřeba;
- množství - v běžných jednotkách.

Arabské nápisy přitom musejí mít jednotný charakter a musejí být čitelné. V případě, kdy výrobek obsahuje i označení nebo nápisy v jiném jazyce, tyto musejí mít stejný obsah a formu jako arabské. Arabské nápisy navíc musejí být výraznější. Barva etikety/označení výrobků musí být jiná než barva obalu. Konzervy musejí mít etiketu primárně v arabštině - tato etiketa/nálepka musí být umístěna na původní etiketě/označení, tzn. ne na libovolném místě, a musí obsahovat údaje o dovozci, o obsahu konzervy, o datu výroby a o trvanlivosti. (Při vývozech menších objemů jsou místní dovozci povinni obstarat arabské nálepky sami).

Bližší informace o pal. dovozním režimu jsou k dispozici na internetových adresách:

- <http://www.paltrade.org>
- <http://www.tppalestine.com/first.html>

Pal. vývoz není orgány PNS nijak omezen a jeho podpora je jednou z priorit exekutivy. Osvědčení původu pal. zboží vydávají místně příslušné obchodní komory na základě rozhodnutí MNH. Mimo autonomní území jsou licence vydávány izr. civilní správou okupovaných území.

6.5. Ochrana domácího trhu

Pal. ekonomika má slabou výrobní základnu a je silně závislá na dovozech naprosté většiny komodit, především z Izr. S ohledem na snahu PNS o diverzifikaci svých vztahů a snížení závislosti na Izr. cestou substitute izr. dovozů neexistují ze strany pal. orgánů obecné zábrany na omezení importů ze zahraničí. Po vypuknutí povstání vznikla v pal. městech sdružení na ochranu spotřebitelů (nevládní organizace), jež kontrolují, aby zákazníkům nebylo prodáváno zboží z izr. osad (ležících na okupovaných územích), propagují místní produkty a dokonce se stává, že vyzývají k bojkotu amerického zboží (např. prodej amerických cigaret se snížil, naopak prodej francouzských cigaret vzrostl).

6.6. Zóny volného obchodu

PNS má uzavřenu dohodu o volném obchodu s EU (únor 1997) a s USA má uzavřenu dohodu o bezcelním přístupu na trh a preferenčním režimu (listopad 1996) - pozn.: Kongres USA tuto dohodu neuznal a považuje ji za součást dohody o volném obchodu mezi USA a Izr. PNS má dále uzavřenu obchodní dohodu s Jordánskem a dohodu o technické a hospodářské spolupráci s Egyptem. Obě dohody obsahují ustanovení o preferenčních obchodních režimech. Existuje bilaterální smlouva o podpoře a ochraně investic mezi PNS a SRN. V r. 1998 byla podepsána dohoda o volném obchodu s EFTA. V r. 1999 rámcovou dohodu o hospodářské a obchodní spolupráci s Kanadou.

V r. 2000–2001 došlo k podepsání dalších tří dohod s Jordánskem: 1) O volném obchodu v oblasti údolí Jordánu. 2) O dopravě. 3) Celní dohoda. Mezi Izraelem a PNS byla na základě Prozatímních dohod, resp. tzv. Pařížského protokolu o ekonomické spolupráci, vytvořena quasi-celní unie. V březnu 2003 schválil arabský summit rezoluci ustavující zvláštní fond na podporu pal. ekonomie a další rezoluci, podle níž povolují všechny arabské země dovoz všech pal. produktů bez cel a poplatků za podmínky, že budou mít certifikát o zemi původu (PÚ) vydaný obchodní komorou (faktické uvolnění však nastalo teprve od r. 2005. Specifikem jsou zemědělské produkty, hlavně s Jordánskem, kde jsou omezovány dovozními kvótami. V r. 2004 byla s Tureckem podepsána dohoda o volném obchodu.

Použité zdroje:

- Ministerstvo financí (<http://www.mof.gov.ps>)
- Four Years - Intifada, Closures and Palestinian Economic Crisis, An Assessment, World Bank, October 2004
- West Bank and Gaza Update (World Bank, November 2004)
- Statistical Abstract of Palestine, No. 5 (Palestinian Central Bureau of Statistics, Palestine in Figures 2004 (PCBS 2005)
- Filastín, taqrír at-tanmija al-bašaríja 2004 (Palestina, zpráva o humanitárním rozvoji 2004), Univerzita Bir Zeit
- Overview, The World Bank, December 2004

-
- Economic and Social Monitor, First Quarter 2005, PCBS
 - West Bank and Gaza, Infrastructure Assessment, World Bank, December 2004
 - Passia 2005, diář
 - Palestine Monetary Authority: 11th Annual Report 2006, May 2007
 - UNRWA: Prolonged Crisis in the Occupied Palestinian Territory: Socio-Economic Development in 2007
 - PCBS: Zpráva k 60. výročí „nakba“, červen 2008

7. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

7.1. Smluvní základna

Mezi ČR a PNS nebyla uzavřena žádná smlouva.

7.2. Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let – tabulka

Podle českých statistik dosáhl v r. 2007 vývoz ČR na PAÚ 16 892 000 Kč, dovoz do ČR byl pouze 33 000 Kč (deklarovaná hodnota dovezených květin).

Bilance vzájemné obchodní výměny PNS s ČR za posledních 5 let (v tis. Kč)

		2003	2004	2005	2006	2007	2008 (I-VI)
Obrat	tis. Kč	1 991	2 244	23 010	3 236	16 925	4 485
	index oproti min. roku	5,5	112,7	1 025,4	0,14	5,23	-
Vývoz	tis. Kč	1 985	2 219	22 974	3 235	16 892	4 466
	index oproti min. roku	5,5	111,8	1 035,3	0,14	5,22	-
Dovoz	tis. Kč	6	25	36	1	33	19
	index oproti min. roku	8,0	416,7	144,0	0,02	33	-
Saldo	tis. Kč	1 979	2 194	22 938	3 234	16859	4 447

Zdroj: GŘ cel ČR, únor 2005 (údaje o zahraničním obchodě)

Neoficiální údaje však ukazují, že pal. obchodníci dovážejí české zboží prostřednictvím izr. firem, které zařizují rychlé odbavení s celními úřady. Jde např. o elektrospotřebiče, kuchyňské potřeby, mléčné výrobky, křišťálové sklo, pivo. Koncem r. 2001 otevřela show room a servis v pásmu Gazy firma, prodávající vozy Škoda. V r. 2002 další firma otevřela zastoupení vozů Škoda na ZB. Dovoz náhradních dílů je prováděn prostřednictvím izr. zástupců. Oficiální údaje z těchto obchodních činností jsou skryty v izr. statistikách. V případě, že dojde k obnovení činnosti pal. letiště a přístavu v Gaze, údaje se radikálně změní. V některých případech probíhá dovoz z ČR na PÚ i přes jiné země, např. Německo a Rakousko.

V roce 2007 (I-VII) dle ČSÚ došlo k dovozu v hodnotě 23 000 Kč (deklarovaná hodnota dovezených květin) a k vývozu ve výši 6 102 000 Kč.

7.3. Komoditní struktura českého vývozu/dovozu

Komoditně se u českého vývozu na PAÚ jedná hlavně o osobní vozy a náhradní autodíly, elektrospotřebiče, kuchyňské potřeby, mléčné výrobky, křišťálové sklo, pivo.

7.4. Perspektivní položky českého exportu (velikost trhu, podíl domácí výroby a dovozu)

Pal. trh je velmi omezený (cca 3,3 mil. obyvatel) a „mladý“, jako „samostatná ekonomika“ funguje cca 8 let, přičemž s českými výrobky nebyli místní spotřebitelé z dřívějšího období příliš dobře obeznámeni. Ze statistických údajů je patrné, že dovoz převyšuje podíl domácí výroby a jistý potenciál pro české zájemce lze předpokládat.

Určité možnosti pro uplatnění českého exportu nabízejí významné projekty financované a realizované na PÚ multilaterálními donory, především skupinou Světové banky a EU. V tomto ohledu stojí za pozornost

především energetické a vodohospodářské projekty. Energetika je zajímavá i s ohledem na privátní investice v dané oblasti.

Možnosti se nabízejí i v oblastech dodávek menších finálních výrobků (spotřební zboží, nástroje atd.), strojů a zařízení pro těžbu a zpracování kamene a dodávek potravinářských a farmaceutických technologií (dodávka pro výrobce léků byla realizována v r. 2003). Dodávky strojů a zařízení přicházejí v úvahu jen v omezeném množství daném strukturou domácího průmyslu. Perspektivní spolupráce by byla možná i v oblasti turismu, mnoho Pal. má zájem o návštěvu ČR, to však je podmíněno stabilizací situace a zmírněním českého vízového režimu.

V červnu 2008 se uskutečnila návštěva pal. premiéra Fajáda v ČR, kterého doprovázela delegace pal. podnikatelů. Byla podepsána dvě memoranda mezi Federací pal. obchodních, průmyslových a zemědělských komor a Českým svazem obchodních komor, dále mezi Pal. koordinačním výborem a Svazem průmyslu a spojů ČR.

7.5. Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Po dodávkách automobilů Škoda prostřednictvím izr. mezičlátku byly na PÚ v r. 2001 dodány vozy Škoda prostřednictvím 2 pal. firem: Dardasáwí v pásmu Gazy a Al-Masrí na Západním břehu. Prostřednictvím izraelských obchodníků se na PAÚ dovážejí i další spotřební produkty jako pivo, křišťál a sklo atd.

7.6. Vyhodnocení poptávek v teritoriu po českém zboží, výrobní kooperaci

Množství poptávek z PAÚ je omezené, za uplynulý rok se jednalo jen o ojedinělé dotazy.

7.7. Zahraniční rozvojová spolupráce

Česká republika realizuje na PAÚ nejvýznamnější současný rozvojový projekt - Elektrifikaci okresu Tubás na severu Západního břehu. Současná fáze navazuje na úspěšný projekt z let 1996 - 2005 v hodnotě 144,3 mil. Kč. Hodnota současného projektu pro roky 2006 - 2011 je 59 mil. Kč. Realizátorem projektu je společnost Nova Partner. Dopad tohoto projektu na kvalitu života místních obyvatel je mimořádný. Elektrifikace přináší elektrickou energii místnímu školství, zdravotnictví, průmyslu a zemědělství.

ČR rovněž přispívá 5 mil. Kč ročně UNRWA, která je součástí OSN. Tato organizace poskytuje humanitární pomoc palestinským uprchlíkům. Dále poskytuje ČR palestinským studentům dvě vysokoškolská stipendia ročně.

V roce 2008 vláda ČR vyčlenila 60 mil. Kč na mimořádnou finanční pomoc PAÚ určenou na dvoustranné rozvojové projekty.

7.8. Vzájemná výměna v oblasti služeb

8. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

8.1. Distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Nejběžnějším prodejním kanálem jsou místní zástupci, kteří zajišťují distribuci v místě. Jak bylo výše zmíněno, většina dováženého zboží se na PÚ dostává prostřednictvím izraelských mezičlánků.

Distribuční sítě neměly v obecné rovině standardní úroveň, byly velmi omezené a v letech 2000 - 2007 byly těžce narušeny. Spojnice mezi Západním břehem a pásmem Gazy neexistuje a trh je rozdělen na tato dvě navzájem oddělená teritoria. Navíc i některé další pal. okresy jak v pásmu Gazy, tak i na Západním břehu jsou vzájemně odděleny (pokračující stavba izr. separační bariéry a výstavba „hraničních“ přechodů, např. u Ramalláhu a Betléma, a „překladišť“, kde bude zboží překládáno „back to back“, budí obavy, že tomu tak zůstane i v budoucnosti).

Jedním z nejdůležitějších faktorů, které ovlivňují prodej, je cena. U strojírenského zboží je navíc ceněna i vysoká kvalita. Značný význam pak mají osobní vztahy.

Bylo by zapotřebí pořádat obchodní výstavy (a v případě konání českých obchodních výstav či účast českých zástupců na obchodních výstavách v arabských zemích, jež pal. podnikatelé často navštěvují, o české účasti předem informovat SÚ Ramalláh), zásobit obchodní komory katalogy firem a aktualizovanými propagačními materiály, pravidelně informovat místní podnikatele o českých výrobcích a navázat přímé kontakty s místními obchodními komorami, asociací podnikatelů atd. Ve spolupráci s místními obchodními komorami zorganizovat misi pal. podnikatelů do ČR.

8.2. Podmínky zaměstnávání cizinců a místních sil

Využívání místních zástupců je zcela běžné a je subjektem zvláštního práva, kterým je i chráněno. V souvislosti s právní úpravou smluvního vztahu s místním zástupcem je třeba konzultovat místního právníka, detailně seznámeného s lokální legislativou - na Západním břehu a v pásmu Gazy platí odlišné právní úpravy. Reforma legislativy, jež jistě povede k jejich sjednocení, sice probíhá, ale za současných podmínek velmi pomalu.

Zaměstnávání místních sil není limitováno. Právní úprava této oblasti je opět odlišná pro Západní břeh a pásmo Gazy.

Zaměstnat cizince je možné pouze v případě získání pracovního povolení, o čemž rozhoduje izr. strana. Na pohyb cizích státních příslušníků má vliv izr. vízový a imigrační režim. Získání povolení k dlouhodobému pobytu pak není snadnou ani jednoduchou záležitostí. Cestující vybavení turistickým vízem musí po třech měsících pobytu teritorium opustit. Pohyb přes „hranice“ mezi Izr. a PNS přitom není počítán jako opuštění země, navíc v současnosti je velmi nesnadný. Zahraniční investor/zaměstnanec na pal. autonomních územích mohl v minulosti o povolení k dlouhodobému pobytu požádat prostřednictvím MNH, které žádost předalo ke schválení izr. MV. V letech intifády přerušena koordinace mezi pal. a izr. úřady byla v r. 2007 obnovena, bezpečnostní opatření Izr. ji však značně komplikují.

8.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Právní úprava založení obchodní společnosti je na Západním břehu v pásmu Gazy rozdílná. Obecně se doporučuje příslušné kroky realizovat ve spolupráci se zkušeným právníkem a účetním poradcem.

Procedury registrace firem jsou na autonomních a okupovaných částech Západního břehu velmi podobné. V obou případech se řídí jordánským „Companies Law“ z r. 1964 a na územích pod správou Izr. i vojenským nařízením (Military Order) č. 398 z r. 1970. Registrace firem na PÚ je v gesci ministerstva národního hospodářství, které na základě pal.-izr. dohod postupuje veškeré žádosti zahraničních

investorů ke schválení izr. úřadům. Na Izraelem spravovaných územích je odpovědným subjektem izr. civilní (vojenská) správa. K registraci „Ordinary Company“ je třeba předložit zakládací smlouvu/listinu společnosti a její stanovy - dokumenty musejí mj. obsahovat:

- jméno a adresu sídla společnosti
- jména, adresy a státní příslušnost podílníků
- celkové základní jmění a jednotlivé podíly
- dobu, na kterou je společnost zakládána

Jestliže je nejméně jeden z podílníků nerezidentem na Západním břehu, je k registraci potřeba i souhlas právního odboru izr. civilní správy.

K registraci veřejně obchodovatelných akciových společností (public shareholding companies) je v zásadě potřeba předložit zakládací smlouvu/listinu společnosti a její stanovy musejí mj. obsahovat:

- jméno společnosti (nelze ho odvodit od jména fyzické osoby)
- účel založení společnosti
- vymezení ručení jednotlivých podílníků
- celkové základní jmění a jednotlivé podíly

V případě registrace neveřejných akciových společností (private shareholding companies) je postup obdobný s tím, že se počet podílníků musí pohybovat v rozmezí 2-50 osob, transfer akcií je omezen a akcie nemusejí být veřejně obchodovatelné.

Registrace společností v pásmu Gazy se řídí v jednotlivých případech těmito zákony - „Shareholding Companies Law“ (č. 18/1929) a „Ordinary Companies Law“ (č. 19/1930). Základním předpokladem založení a registrace společnosti jakéhokoliv druhu je existence tzv. „Memorandum of Association“. To musí obsahovat mj.:

- jméno společnosti
- účel jejího založení
- rozsah ručení jednotlivých podílníků
- informace o základním jmění, vč. případného (ne)umořitelného kapitálu

Minimální počet podílníků veřejně obchodovatelné akciové společnosti (public shareholding company) je 7 osob, zatímco neveřejná akciová společnost (private shareholding company) může mít nižší počet vlastníků.

Každá společnost registrovaná na Západním břehu, která chce otevřít svoji pobočku/filiálku v pásmu Gazy a jejíž žádný podílník není rezidentem v pásmu Gazy, musí postoupit stejnou proceduru jako při registraci nové firmy. K tomu, aby firma mohla vyvíjet činnost v pásmu Gazy i na Západním břehu, stačí registrace v jedné z oblastí.

Společný podnik musí mít jednu z forem společnosti podle společenstevního práva, sám o sobě není zvláštní entitou.

8.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP)

Požadavky na propagaci a marketing nejsou příliš vysoké. Pal. trh není z tohoto pohledu příliš sofistikovaný a vyspělý (ale též se pomalu vyvíjí). Propagace se provádí poměrně jednoduchým způsobem, především přímo na prodejních místech. K dispozici je ale i propagace prostřednictvím billboardů a HSP.

Od roku 2000 vzniklo mnoho místních soukromých televizí (a rozhlasových stanic), jež vysílají 24 hod. denně a zaměřují se na regionální zpravodajství. Propagace výrobků a služeb se v těchto stanicích stala běžnou a finančně není náročná.

Pro český subjekt je nejlepší využít znalostí místního partnera.

8.5. Způsoby řešení obchodních sporů

V PNS existují tři úrovně soudů - magistrátní, okresní a odvolací. Řešení obchodních sporů spadá v obecné rovině do gesce soudů okresních nebo odvolacích. Kromě soudního řešení sporů se nabízí i arbitráž, která je často využita před projednáváním sporů u soudu.

S ohledem na nejednotnost legislativy na Západním břehu (hlavně vliv otomanského a jordánského civilního práva doplněného právem mandátním a izraelským) a v pásnu Gazy (hlavně vliv mandátního a egyptského zvykového práva opět doplněného právem izr.) je nezbytností využít místního právníka. Pod tlakem donorů PNS připravuje přijetí nových harmonizovaných zákonů platných na celém území pod její jurisdikcí.

V některých případech je třeba počítat i s izr. faktorem - např. spor o uvolnění nebo zadržení nákladu z/v izr. přístavu rozhoduje místně příslušný izr. soud.

Počátkem r. 2002 byla založena nová nevládní organizace - Tahkím (posouzení). Jejím polem působnosti je řešení obchodních sporů. Její role je zatím omezená, ale je možné, že tomu v případě zlepšení situace bude v budoucnosti jinak. Tato nevládní organizace má hlavní sídlo v Ramalláhu, činná je však nejen na Západním břehu, ale i v pásnu Gazy.

8.6. Režim zadávání veřejných zakázek

Systém podmínek tendrů je velmi nejednotný. Veřejné tendry na projekty financované nebo kofinancované zahraničními donory jsou omezeny jen na státní příslušníky donorské země a popř. i na Palestince, nebo se řídí pravidly multilaterálních donorů, především Světové banky (viz příslušné webové stránky donorů - subjekty financující jednotlivé rozvojové projekty lze identifikovat prostřednictvím stránky <http://www.palestine-pdp.org>). Pravidla tendrů vyhlášených místními subjekty jsou nejednotná - často se požaduje účast výlučně prostřednictvím místního zástupce.

8.7. Problémy a rizika místního trhu

PAÚ jsou málo vyspělým trhem s dominantním vlivem Izraele. Pro zahraniční subjekt je obtížné zajistit dostatek relevantních informací o bonitě partnera. Většinou se jedná o malé firmy s omezenými možnostmi - přesto zde existují významné a i v mezinárodním měřítku nemalé společnosti a investoři, kteří představují značný potenciál.

Největším negativem a rizikem trhu je otázka dalšího vývoje politicko bezpečnostní situace a s ní spojené hospodářské změny a omezení. Negativem je i omezená pravomoc PNS v celé řadě oblastí a neodpovídající nejednotná legislativa. Řada zahraničních i místních subjektů upozorňuje i na častou nekompetentnost místních orgánů a sklon ke korupci.

Českým vývozcům na PÚ doporučujeme informovat pal. partnery, aby při svých jednáních s izr. a pal. celními úřady vycházeli ze skutečnosti, že se na české vývozy na PÚ vztahuje režim dohod EU.

8.8. Problematika ochrany duševního vlastnictví

Tato problematika je mezinárodním společenstvím pečlivě sledována a na PAÚ byly zaznamnány případy porušení autorských práv a nerespektování ochrany duševního vlastnictví. Detailní informace však nejsou k dispozici.

8.9. Obvyklé platební podmínky, platební morálka

Platební podmínky jsou podobné jako v Izraeli. Úroveň bank na PAÚ je poměrně vysoká a poskytují kvalitní služby.

Zvykem mezi místními obchodními subjekty je, že první 2–3 platby proběhnou v hotovosti, poté přejdou na platbu splátek šeky, záleží na dohodě mezi nimi. V případě zahraničních subjektů, dovážejících zboží na PAÚ, proběhne první platba prostřednictvím „L/C“. Další část je možno platit jak v hotovosti, tak i bankovními převody.

Od roku 2006 až doposud je však bankovní systém v důsledku politické situace značně narušen a v obchodním styku se často nelze spoléhat na realizaci bankovních převodů.

8.10. Významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Na území se konají výstavy a „veletrhy“ místního významu, jichž se zahraniční vystavovatelé účastní ve velmi omezené míře. Informace o těchto akcích se objevují na webové stránce pal. TPO „PALTRADE“: <http://www.paltrade.org>.

Podle informací MNH se Pal. jako PNS účastnili ročně v průměru 10 významných mezinárodních veletrhů - 7 v arabských zemích, 3 v Evropě. Prostřednictvím obchodních spolků se konají návštěvy pal. obchodníků na světových veletrzích. SÚ může potvrdit, že několik kontaktů s firmami v ČR bylo navázáno právě tímto způsobem.

9. Investiční klima

9.1. Podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Přestože se PNS snaží o vytvoření co nejpříznivějších podmínek pro investory, obecně je nelze označit jako příznivé. Na základě Zákona o podpoře investic jsou sice poskytovány určité výhody investorům (daňové úlevy a prázdny) a stejná práva domácím a zahraničním subjektům, garance proti znárodnění atd., to však nemůže vyvážit negativní faktory. Mezi ty patří především nedobrá ekonomická situace, stále špatná situace v legislativě, problematická realizace Pařížského protokolu, politická a bezpečnostní nejistota, jakož i absence standardně fungující státní správy. O současném investičním klimatu svědčí i skutečnost, že se PNS až na některé výjimky nedaří přilákat významné investory ani z řad pal. diaspory. Pozitivním posunem bylo v uplynulém období zprovoznění několika průmyslových zón, které však nemají odbytu v důsledku omezení vývozu.

V letech 2000–2007 na PAÚ nevstoupili žádní významnější zahraniční investoři. Naopak, někteří z nich v důsledku nestabilní politické situace a zvýšení napětí omezili své investice. I v optimistickém případě obnovení mírového procesu bude zahraniční kapitál jistě čekat delší období, než opět získá důvěru a vrátí se, odhad činí minimálně 3–4 roky.

V květnu 2008 se v Betlémě uskutečnila mezinárodní konference investorů, od níž si Palestinci slibují příliv zahraničních investic v hodnotě 1,4 mld USD. V listopadu r. 2008 se uskuteční další investorská konference v Nábulusu, která se bude soustředit na oblast severu Západního břehu. Za podpory britské vlády se koncem listopadu uskuteční konference investorů v Londýně, navazující na betlémskou, již se podle očekávání zúčastní zejména investoři z Perského zálivu.

9.2. Přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Věřohodné údaje nejsou publikovány.

9.3. České investice v teritoriu

Přímé české investice na PAÚ jsou nulové.

9.4. Nejperspektivnější odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

V aktuálních podmínkách není pro české investory k dispozici žádný vhodný významný investiční projekt. Privatizační projekty v PNS nejsou. Z rozvojových projektů jsou zajímavé akce (ko)financované multilaterálními donory, především Evropskou komisí, Mezinárodní bankou pro obnovu a rozvoj, Evropskou investiční bankou a Světovou bankou.

9.5. Rizika investování v teritoriu

V roce 2008 existují v důsledku bezpečnostní i politické nestability značná hospodářská a investiční rizika. Palestinská vláda se snaží přilákat zahraniční investory, od nichž si slibuje hospodářské oživení. Za tímto účelem byla v únoru 2008 podepsána dohoda se Světovou bankou (jmenovitě IFC – International Finance Corporation) o podpoře malého a středního podnikání a ochraně investic na PAÚ.

10. Očekávaný vývoj v teritoriu

Za současné situace je velmi těžké stanovit následující vývoj. Pravděpodobně bude pokračovat status quo. Tedy, že budou následovat další jednání s Izraelem, nejasná zůstává budoucnost vnitropolitického vývoje mezi Západním břehem a Gazou. Z tohoto důvodu nelze odhadovat perspektivy palestinského hospodářství. Oficiální palestinská vláda bude mít jako doposud problémy s pokrytím rozpočtu, jehož vyrovnání bude záviset na ochotě donorů.

10.1. Významné události v následujícím roce a jejich dopady na ekonomickou sféru země

Po ovládnutí Gazy islamistickou stranou Hamás v červnu 2007 pokračuje palestinským prezidentem Mahmúdem Abbásem v jednání s předsedou izraelské vlády Olmertem. Abbásův Fatáh však fakticky vládne jen na Západním břehu. Obě strany deklarují ochotu ke kompromisu a připravují společné prohlášení o principech soužití dvou států na území mezi řekou Jordán a Středozemním mořem. Co se týká roku 2009, je možné, že dojde k vyhlášení předčasných parlamentních a prezidentských voleb.

10.2. Trendy, vstup země do mezinárodních uskupení, přijetí nových zákonů, daní apod.

Pro rok 2008 a 2009 nejsou avizovány žádné trendy, které by mohly podstatně ekonomicky změnit situaci na PAÚ. Začal však platit Palestinský rozvojový a reformní plán pro období 2008 - 2010, který má sjednotit dosavadní rozhodovací, plánovací a rozpočtové procesy. Vláda se tak snaží konsolidovat hospodářskou situaci. Plán by měl přinést celou řadou opatření. Velký význam přikládá PNS také reformě penzijního systému, která byla schválena v srpnu 2007.

10.3. Nové možnosti pro český export či jinou ekonomickou spolupráci s ČR

Vzhledem k nízké platební síle palestinského obyvatelstva je prakticky nemožné na tento trh exportovat a realizovat zisk. Z toho důvodu je v současnosti ekonomická spolupráce možná v zásadě především na úrovni rozvojové pomoci a to v oblasti energetiky a vodohospodářství.